

HRVATSKI PLANINAR

ISSN 0354-0650

GODIŠTE 107

ČASOPIS HRVATSKOGA
PLANINARSKOG SAVEZA
izlazi od 1898. godine

5

SVIBANJ
2015

HRVATSKI PLANINAR

ČASOPIS HRVATSKOGA PLANINARSKOG SAVEZA

»Hrvatski planinar« časopis je Hrvatskoga planinarskog saveza. Prvi je broj izšao 1. lipnja 1898. Od 1910. do 1913. tiskao se kao podlistak naziva »Planinarski list« u časopisu »Vijenac«. Od 1915. do 1921. i od 1945. do 1948. časopis nije izlazio, a od 1949. do 1991. godine izlazio je pod imenom »Naše planine«. Časopis izlazi u jedanaest brojeva godišnje (za srpanj i kolovoz kao dvobroj).

Nakladnik

Hrvatski planinarski savez
Kozarčeva 22
10000 Zagreb
OIB 77156514497

Pretplata i informacije

Ured Hrvatskoga planinarskog saveza
tel. 01/48-23-624
tel./fax 01/48-24-142
e-mail: hps@hps.hr
<http://www.hps.hr>

Uredništvo

E-mail adresa za zaprimanje članaka:
hrvatski.planinar@hps.hr

Grafička priprema

Urednik d.o.o., Zagreb

Tisk

Ekološki glasnik d.o.o.
Donja Lomnica

ISSN 0354-0650

Pretraživač i digitalni arhiv

Stari brojevi »Hrvatskog planinara« u PDF formatu te tražilica s bibliografijom časopisa dostupni su na internetskoj stranici časopisa te na DVD-u u izdanju HPS-a.

<http://www.hps.hr>

Suradnja u časopisu

Prilozi se mogu slati posredstvom e-maila ili poštom. Prednost imaju prilozi sa zanimljivim temama koji su popraćeni boljim izborom ilustracija. Slike se mogu slati poštom ili u digitalnom formatu (e-mailom, na CD-u ili DVD-u, ali ne unutar Word dokumenata). Uredništvo zadržava pravo kraćenja i uredničke obrade tekstova. Stavovi i mišljenja suradnika iznesena u časopisu nisu nužno stajališta Hrvatskoga planinarskog saveza i Uredničkog odbora.

Glavni i odgovorni urednik

Alan Čaplar
Palmotićeva 27
10000 Zagreb
e-mail: caplar@hps.hr
tel.: 091/51-41-740

Urednički odbor

Darko Berljak
Vlado Božić
Goran Gabrić
prof. dr. Darko Grundler
Ivan Hapač
Faruk Islamović
Krunoslav Milas
Radovan Milčić
prof. dr. Željko Poljak
Robert Smolec

Lektura i korektura

Željko Poljak
Robert Smolec
Radovan Milčić
Goran Gabrić

Pretplata

Godišnja pretplata za Hrvatsku

iznosi **150 kuna**. Pretplata se uplaćuje na žiro-račun Hrvatskoga planinarskog saveza HR4123600001101495742, pri čemu na uplatnici ili obrascu za plaćanje putem interneta, u rubrici »Poziv na broj«, mora biti upisan Vaš pretplatnički broj.

Godišnja pretplata za inozemstvo iznosi 35 eura, a uplaćuje se na račun BIC ZABA-HR2X 25731-3253236, uz poziv na pretplatnički broj.

Cijena pojedinačnog primjerka je 15 kuna (+ poština).

Vaš pretplatnički broj otisnut je uz Vašu adresu, koja je nalijepljena na omotnicu za slanje časopisa. Nakon uplate i evidentiranja u HPS-u, na naljepnici možete vidjeti naznaku o obavljenoj uplati.

Kako se preplatiti

Zainteresirani za pretplatu na časopis trebaju se telefonom, e-mailom ili pismom javiti u Ured Hrvatskoga planinarskog saveza (hps@hps.hr, 01/48-23-624, 01/48-24-142). Pretplata se odnosi na kalendarsku godinu, pa novi pretplatnik nakon uplate dobiva sve brojeve tiskane u tekućoj godini. Pretplata se automatski produžuje na sljedeću godinu, do opoziva. S prvim se brojem u novoj godini pretplatnicima fizičkim osobama šalje uplatnica za pretplatu, a pretplatnicima pravnim osobama računi.

212 Tragom prvog izleta HPD-a**218** Put do vrha Atlasa**222** Planinske ljepote okoline Silliana**233** Ludost, radost i godine

Sadržaj

Članci

- 212 Tragom prvog izleta HPD-a
Vladimir Novak
- 218 Put do vrha Atlasa
Nina Lučić
- 222 Planinske ljepote okoline Silliana
Vanja Radovanović
- 229 Dva potoka
Darko Grundler
- 230 Tjedan na Crnopcu
Krešimir Čandrlić
- 233 Ludost, radost i godine
Ivan Hapač
- 237 Sjećanja na dr. Josipa Poljaka
Jasna Rukavina
- 239 Samoborski planinar Mirko Kleščić
Zrinka Kušer

Info

- 244 Mali Plažur na Medvednici (597 m)
- 246 Planinarsko natjecanje »Gojerica«
- 246 Planinarska kuća Pod Koludrom (325 m)
- 247 PD Zagreb - prvo planinarsko društvo nakon Drugog svjetskog rata
- 247 www.hpd-imotski.hr
- 247 Vremeplov

Rubrike

- 248 **In memoriam:** Dr. Srećko Božičević (1935. – 2015.)
- 250 **Planinarski putovi:** Izmijenjen početak Istarskog planinarskog puta
- 250 **Nova izdanja:** Tri nova izdanja o Paklenici

Tema broja

Pohodi Tragom prvog izleta HPD-a u Samoborskem gorju

Naslovница

Oštrc u Samoborskem gorju,
foto: Alan Čaplar

- 252 Planinarski vodiči:**
Bogate proljetne aktivnosti vodiča HPS-a

- 253 Vijesti:** Tragom prvog izleta varaždinskih planinara, Planinarstvo u »Noći muzeja« u Samoborskem muzeju, Održani 33. »Papučki jaglaci«, Skupština županjske »Tikvice«, Opću planinarsku školu u Međimurju završilo 44 planinara, Prvi planinarski križni put u Brod Moravicama

- 258 Kalendar akcija**

Tragom prvog izleta HPD-a

140 godina od prve »laznje« na Oštrc i Plešivici

Vladimir Novak, Samobor

Prva planinarska organizacija u Hrvatskoj osnovana je 1874. pod imenom »Hrvatsko planinsko društvo«. Svoju prvu »laznju« društvo je organiziralo 17. svibnja 1875. u Samoborsko gorje, na Oštrc i Plešivici. Iako to prema današnjim mjerilima nije velik pothvat, u to je vrijeme izlet bio ozbiljan planinarski podvig. Skupinu od dvanaest članova Društva predvodio je predsjednik dr. Josip Schlosser. Krenuli su vlakom do Podsuseda, gdje ih je na Savi dočekao ljekarnik Schwarz, povjerenik Društva za Samobor. Noćili su u Samoboru i 17. svibnja uputili se kolima u Rude. Popeli su se najprije na Oštrc, a onda i na Plešivicu. Prvi izlet imao je obilježja istraživačke ekspedicije jer su planinari putem bilježili podatke o flori, fauni, nadmorskoj visini, temperaturi – spajalo se ugodno s korisnim. Tako je geolog Gjuro Pilar izmjerio visinu Oštrača od 2298 stopa, a zatim i visinu Plešivice od 2420 stopa. Bile su to prvi put zabilježene visine tih vrhova. Svoj su uspjeh proslavili u Samoboru, a sutradan se zadovoljni vratili u Zagreb.

Prvi prigodni pohodi

Nasljednici prvih planinara nastavili su pohoditi planine i redovito su se prisjećali prve »laznje« HPD-a poduzete 1875. godine. U »Hrvatskom planinaru« (6, 1925, str. 108) zabilježeno je kako su u HPD-u obilježili 50. obljetnicu prvoga izleta: »Radina podružnica 'Japetić' u Samoboru dosad je markirala više planinarskih putova u Samoborskim gorama i na više mjesta podigla natpisne ploče s oznakom smjera i duljine putova, a u novije vrijeme je prokrila i označila novi ljetni put na Oštrc, koji je prozvala imenom našeg potpredsjednika 'Pasarićevim putem'. Taj je put otvoren svečanim načinom 17. 5. 1925. uz brojno sudjelovanje članova središnjice HPD, podružnice 'Sljemeňa', karlovačke podružnice 'Ozalj' i podružnice 'Vinice' iz Dugarese. Na početku puta, kraj iskićenog kažiputa pozdravio je uz gruvanje mužara potpredsjednika g. J. Pasarića g. M. Kleščić, odbornik podružnice 'Japetić'. Potpredsjednik je u svojoj zahvali istakao revni i zaslužni rad podružnice 'Japetić' na planinarskom polju i slavio krasote i

Otvorene Pasarićeve pute od Samobora na Oštrc povodom 50. obljetnice prvoga izleta HPD-a 1925. godine

Otkrivanje spomen-ploče u sjećanje na prvi izlet HPD-a 5. srpnja 1953. na vrhu Oštrca

prednosti Samoborskih gora za njegovanje pitemog planinarstva kao i za vježbanje u strmom uspinjanju na visoke Alpe, čemu mogu služiti oštretre strmine Oštrca i Japetića. Poslije otvorenja duga je kolona krenula novim putem na Oštrc...«

Pozivnica na događanja povodom 30. obljetnice »Japetića« u Samoboru, s najavom »otkrića spomen-ploče na vrhu Oštrca« 1953. godine

Spomen-ploča na vrhu Oštrca

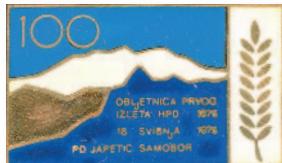
Uz obilježavanje 30. obljetnice osnutka HPD-ove podružnice »Japetić«, postavljena je i ploča na spomen prvom izletu HPD-a. Tom se prigodom, u nedjelju 5. srpnja 1953., na vrhu Oštrca okupio velik broj planinara i gostiju, u pravom planinarskom ozračju. Nakon nekoliko prigodnih govora ploču je otkrio, u ime osnivača društva, Franjo Regović, prvi tajnik podružnice, pročitavši prije toga nekoliko pozdravnih riječi Stjepana Šoića, prvog predsjednika podružnice, koji zbog poodmaklih godina nije mogao biti na proslavi.

90. obljetnica – 16. 5. 1965.

Devedeseta obljetnica prvog izleta HPD-a obilježena je velikim organiziranim pohodom pod nazivom »Tragom prvog izleta HPD-a po Samoborskom gorju«. Dana 16. svibnja 1965. nekoliko je stotina planinara prošlo tragom prvih članova HPD-a od Ruda preko Velikog dola, Oštrca, Preseke, Rancerja i Prekrizja do Plešivice. Ondje su primili spomen-značku pohoda koju je, zajedno s prigodnim dnevnikom, izdao organizator pohoda PD »Japetić«. Zanimanje planinara bilo je toliko da se morala izraditi dodatna količina značaka i naknadno poslati pohodnicima u njihova planinarska društva. O svemu tome objavljen je prigodan zapis u časopisu »Naše planine« 5-6, 1965, str. 139.

100. obljetnica – 18. 5. 1975.

Stoljetnica organiziranog planinarstva u Hrvatskoj proslavljena je nizom događaja na kojima su se okupili planinari iz gotovo svih društava i

Znakovi prigodnih pohoda Tragom prvog izleta Hrvatskog planinarskog društva

Autori znaka pohoda

1965. Milivoj Kres	2000. Branimir Dorotić
1975. Franjo Kodrić	2005. Alan Čaplar
1985. Đuro Tišljaric	2010. Robert Cvetković
1995. Branko Adamek	2015. Robert Cvetković

Utiskivanje pečata na kontrolnoj točki na Velikom dolu na pohodu povodom 90. obljetnice prve »laznje«

sredina. Proslava je počela 1. svibnja 1974. usponom na Klek, a nastavljena je sletom planinara na Platku, skupštinom UIAA u Delnicama te nizom planinarskih manifestacija (alpinističkom ekspedicijom u Ande, regionalnim susretima planinara, uređenjem planinarskih putova i objekata, prigodnim izložbama i edicijama). Ujesen je, uz međunarodnu izložbu planinarske fotografije, održana svečana sjednica PSH-a, uz postavljanje spomen-ploče na zgradu u Demetrovoj ulici br. 1 u Zagrebu, u kojoj je održana prva Skupština HPD-a. Završetak proslave obilježen je najvećim izletom u stogodišnjoj planinarskoj povijesti Samoborskoga gorja. U nedjelju 18. svibnja 1975. nekoliko je tisuća planinara preplavilo Samobor i Samoborsko gorje. Na vrhu Plešivice podijeljeno je više od 3700 značaka onima koji su obišli cijelu trasu pohoda. Na planinarskom je domu na Oštrcu uz prigodnu svečanost otkrivena spomen-ploča, a u Muzeju grada Samobora bila je postavljena prigodna izložba o povijesti hrvatskog planinarstva (»Naše planine« 3-4, 1975, str. 75 i 5-6, 1975, str. 81).

110. obljetnica – 19. 5. 1985.

U nedjelju 19. svibnja 1985. ponovno je održan jubilarni pohod »Tragom prvog izleta HPD-a«, u zajedničkoj organizaciji PD-a »Japetić« i Planinarskog saveza Hrvatske. Bio je to završetak proslave

TRAGOM PRVOG IZLETA

H. P. D-a

1875. — 17. V — 1965.

JUBILARNI PLANINARSKI PUT

Samobor - Rude - Veliki Dol - Oštre - Plješivica - Rude — Samobor

P. D. „JAPETIĆ“ Samobor

Putokaz kojim je bila obilježena trasa pohoda 1965. godine

Najmasovniji izlet u povijesti planinarstva

5000 planinara prošlo je stoljetnim tragom prvog izleta HPD-a

Niz svečanosti i priredba što ih je Planinarski savez Hrvatske priredio u jubilarnoj 1974/75. godini slaveći stotu obljetnicu planinarstva u Hrvatskoj i Jugoslaviji — završio najmasovniji izletom u naše lijepe Samoborsko gorje i podno vrha svjetlosti 1975. g. — u Samobor, očekujući Rude oko 5000 planinara iz svih krajeva Jugoslavije. Organizatori izleta, članovi i omladinci Planinarskog društva »Japetić« dočekivali su u Rudama goste, davali im potrebne informacije, autobuse upućivali su na parkirališta na sedlu Plješivice, dok su marni planinari-saobracajući Osnovne škole u Rudama

čestvenom sletu na Platku, održana je generalna skupština Međunarodne planinarske unije u Delničama, održan je zatvarajući simpozijum svenčan akademski izložbi u Zagrebu, priredba jubilarne izložbe. Planinarskog muzeja u Samoboru, alpinisti su osvojili Kavkaz i Ande, priredena je izložba planinarski umjetničke fotografije u Zagrebu, priredjeni izleti, predavanja i akademije u mnogim planinarskim društvima, izdane prigodne PTI knjizice, organizirana nova društva i primljen velik broj novih članova . . . Svoj govor završio je Božo Škerl riječima: »Ova naša današnja akcija — Tragom pr

vog izleta HPD-a predstavlja nedozivljeni skup planinara iz svih krajeva svijeta, dobrobiti predstavlja velika manifestacija hrvatskog planinarstva, predstavlja dozvolju završnicu naše velike proslave. Neka bat koraka ovim putom planinarskim stazama, pjesma naših planinara, obnovljeni susreti i novi poznanstva budu još jedan korak u međusobnom blžljivanju, bratljenu i ljubavi, te slozi u uzajamnom poštovanju.«

Nakon izleta kola su opet krenula prema Prelogu, Oštrelju, preko Štrukljičkih vrata, preko Plješivice, gdje su planinari doobili u svoje iskaznice posljednji kontrolni žig i time osvojili jubilarnu znaku — znaku, koja je do posljednjeg primjerka podijeljena na vrhu Plješivice i više je nitko, ni pod kojim uvjetima ne može dobiti ...

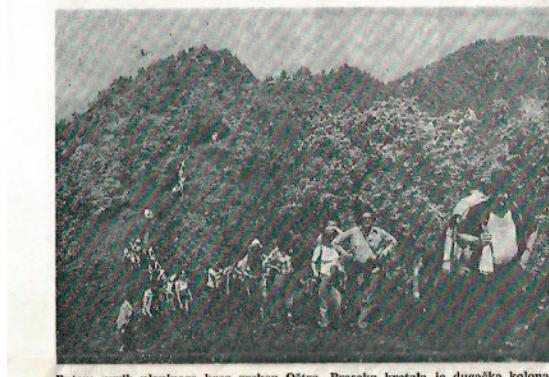
Poslijem podjele znaka planinari su se odparali u razne smjere, sedjeli, gđe su mogli, i još jednostavno stari znamenje, upoznavali novi, dogovarali novi izleti i susreti, izmjenjivale začnake i suvenir, a bilo je i bratimljivanje društava: PD »Pobeda« iz Beograda sa PD »Kamenjakom« iz Rijeke, PD »Plakentica« iz Zadra sa PD »Zdravko Jovanović« iz Valjeva, PD »Vrijednost« spomenuti da je vlasnik automobilističkog društva iz Ljubljane; Zadra, Križevaca, Rijeke, Opatije, Novog Sada, Prevalje, Osijeka, Ogulinu, Našicu, Vipave, Varazdinu, Jesenicu, Beogradu i Zagrebu; posebnim vlakom došlo je 500 planinara iz Beograda; automobile »Sociobus« iz Zagreba, a »Zmaj« iz Samobora željeznicom došli su planinari iz Gospića, Travniku, Zenice, Rakeču, Postojne, Ivance, Budućine, Splitu, Karlovca, Novog Mesta, Sarajeva, Skopja, Maribora, Titograda, Valjeva, Turje, Prijedora, Šubiće, Rogatca, Možirja, pored studenog članova zagrebačkog društva, došli su i članovi ženskog društva »Ljubica« iz Samobora. Cijav put bio je dobro markiran i osiguran alpinistima, vodi-

Male novinarke na zadatku — Lidiya Vučinić i Mirjana Noršić, učenice 7. OS »J. Mišić« Samobor, bilježile su svaki i najmanji detalj s pohoda planinara tragom prvog izleta u Rudama

čima i članovima Gorske službe spašavanja. Prošlo je međutim sve u najboljem redu i planinarskoj disciplini, te nije bilo potrebnog nikakove intervencije.

Tako je, eto, ta velika planinarska manifestacija prošla u najboljem redu i izvrsnoj organizaciji i ostavila najbolji utisak na vise planinara, koji će u budućnosti dobiti u svakom slučaju njegovo krasno Samoborsko gorje ...

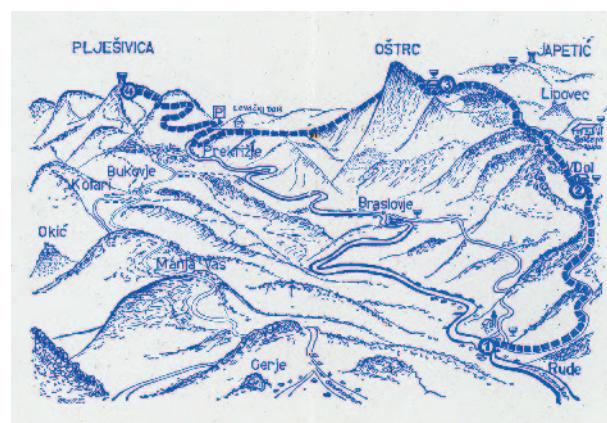

Putem prvih planinara kroz greben Oštrelj—Preseka kretala je dugačka kolona Sudionika. Snimak: Zdenko Kristjan

Novinski članak o obilježavanju 100. obljetnice HPD-ovog prvog izleta 1975.

Fotografija i prikaz trase pohoda »Tragom prvog izleta Hrvatskog planinarskog društva« 1985.

Gužva kod planinarskog doma »Ivica Sudnik« na Velikom dolu prije 10 godina

110. obljetnice organiziranoga hrvatskog planinarstva, obilježen nizom planinarskih manifestacija i akcija tijekom 1984. i 1985. godine. Na tada već tradicionalnoj trasi od Ruda do Plešivice planinari su opet nekoliko tisuća planinara. Za pohod je izrađena spomen-značka, koju su planinari dobivali na vrhu Plešivice.

120. obljetnica – 21. 5. 1995.

Obilježavanje 120. obljetnice postojanja i djelovanja hrvatske planinarske organizacije završeno je dvodnevnom planinarskom manifestacijom u Samoboru 20. i 21. svibnja 1995. U subotu je, nakon održane redovne izborne Skupštine Hrvatskoga planinarskog saveza, u Muzeju grada Samobora otvorena prigodna planinarska izložba i svečano predstavljena jedna od čak tri novouzidane planinarske karte Samoborskoga gorja (izdavači karata bili su HPD »Japetić«, Marcon d.o.o. i Smand d.o.o.). Sutradan, u nedjelju, unatoč nepovoljnem vremenu, oko dvije tisuće planinara krenulo je na pohod »Tragom prvog izleta HPD-a«

od Ruda do Plešivice. Pohod su zajednički organizirali HPD »Japetić« i Hrvatski planinarski savez, uz nesebičnu pomoć članova planinarskih društava »Jastrebarsko«, »Željezničar« i »Dr. Maks Plotnikov« te planinarskoga kluba »Scout«. I ovom je prigodom pohodnicima za uspomenu ostala, uz planinarsku kartu, i spomen-značka pohoda. Svečanost je završila prigodnim programom na Poljanicama podno Plešivice, uz prigodan pozdrav novoizabranog predsjednika HPS-a Ivica Piljića (»Hrvatski planinar« 7-8, 1995, str. 216).

125. obljetnica – 21. 5. 2000.

Na »Danu hrvatskih planinara« 21. svibnja 2000. u Samoborskom gorju okupilo se oko 2400 planinara i izletnika. Osim glavnog događaja, pohoda kojim je završeno obilježavanje 125. obljetnice organiziranoga hrvatskog planinarstva, u Rudama je održano još nekoliko važnih događanja. Naime, tom je prigodom otvorena obnovljena Hrvatska planinarska obilaznica i predstavljen njezin dnevnik, a u Osnovnoj školi otvorena je i posjetiteljima predstavljena

prigodna planinarska izložba te je predstavljen niz razglednica Samoborskoga gorja. Planinarima koji su obišli cijelu trasu pohoda i taj je put na vrhu Plešivice uručena spomen-značka pohoda. Organizator, HPD »Japetić«, zabilježio je dolazak planinara iz 80 hrvatskih planinarskih društava, dvaju društava iz Slovenije i jednog iz Bosne i Hercegovine (»Hrvatski planinar« 6, 2000, str. 176).

130. obljetnica – 15. 5. 2005.

Tradicionalni pohod od Ruda do Plešivice organizirali su u nedjelju 15. svibnja 2005. zajedno HPD »Japetić« i Hrvatski planinarski savez. Pokrovitelj pohoda bilo je poglavarstvo Grada Samobora, a pokrovitelj cjelokupne akcije obilježavanja 130. godišnjice planinarstva u Hrvatskoj predsjednik Republike Hrvatske Stjepan Mesić. Na rukometnom igralištu u Rudama održana je svečanost otvorenja pohoda, uz prigodan program. Park prirode »Žumberak-Samoborsko gorje« tom je prilikom postavio dvije edukativne ploče s podacima o prvom izletu, jednu u središtu Ruda, a drugu na Poljanicama. Kao što priliči svakom pohodu, i taj je imao dnevnik, a za razliku od prijašnjih, bio je to set panoramskih razglednica Samoborskoga gorja. Na Plešivici su svi oni koji su obišli zadani trasu i utisnuli prigodne žigove na kontrolnim točkama u Rudama, Velikom dolu i Oštrcu, dobili spomen-značku pohoda (»Hrvatski planinar« 6, 2005, str. 202).

135. obljetnica – 16. 5. 2010.

U nedjelju 16. svibnja 2010. obilježili smo i 135. obljetnicu prvog izleta HPD-a, opet u zajedničkoj organizaciji Hrvatskoga planinarskog saveza i HPD-a »Japetić«. Obilježeno je i deset godina Hrvatske planinarske obilaznice, za koju je, zbog velikog interesa obilaznika, izdan i vodič, autora Alana Čaplara. Vodič je planinarima prvi put predstavljen upravo na prigodnoj svečanosti u Rudama. Pohodu se, unatoč izrazito lošem vremenu, kisi i hladnoći, odazvao veći broj planinara iz Samobora, Zagreba i Koprivnice, te gosti iz Slovenije.

140. obljetnica – 17. 5. 2015.

Hrvatski planinarski savez i HPD »Japetić« iz Samobora i ove će godine pohodom »Tragom prvog izleta HPD-a« obilježiti »okruglu« obljet-

ZDENKO KRISTIĆ

Kraj pohoda na vrhu Plešivice

nicu prve planinarske »laznje« po Samoborskem gorju. Pohodom od Ruda preko Velikog dola, Oštrca, Rancerja, Prekršja i Poljanica do Plešivice, točno na dan kada je poduzet prvi organizirani izlet HPD-a, obnavljamo uspomenu na začetnike organiziranog planinarstva u Hrvatskoj. Tom će svečanošću ujedno biti zaključena proslava 140. obljetnice hrvatskog planinarstva, koja je započela u travnju 2014. u Ogulinu, a nastavila se nizom prigodnih akcija (Danimu hrvatskih planinara, Malom planinarskom školom, izložbom »Zajedno u planinama«, izdavanjem monografije »Hrvatsko planinarstvo u 1000 slika«, konferencijom i izradom Strategije o razvoju hrvatskog planinarstva 2015. – 2025.).

Planinare koji na dan pohoda 17. svibnja 2015. prijeđu put od četiri sata laganoga planinarskog hoda i ovjere karton pohoda na svim kontrolnim točkama (Rude, Veliki dol, Oštrc, Plešivica) HPS i HPD »Japetić« nagrađuju prigodnom značkom »Tragom prvog izleta HPD-a« i ulaznicom za posjet rudniku Sveta Barbara u Rudama. Posjet rudniku s tom ulaznicom bit će moguć do kraja godine. Partneri u izvedbi pohoda jesu, uz planinarska društva iz Samobora i Jastrebarskog, i Stanica planinarskih vodiča Zagreb, HGSS Stanica Samobor i JU PP »Žumberak-Samoborsko gorje«.

Što reći na kraju? Dodite 17. svibnja na pohod »Tragom prvog izleta HPD-a« od Ruda preko Velikog dola i Oštrca do Plešivice i uživajte na planinarskim stazama Samoborskoga gorja!

Put do vrha Atlasa

Nina Lučić, Dubrovnik

Novogodišnja nam je odluka bila otpotovati nekamo daleko. Kako ne bi završila kao sve druge novogodišnje odluke, ostvarili smo je odmah na početku godine, dok je još bila svježa – na put smo krenuli već 4. siječnja. Nas devetero planinara iz Dubrovnika, od toga sedmero članova HPD-a »Sniježnica«, namjeravali smo kombijem iz Dubrovnika stići ni više ni manje nego – u Maroko! Naslušali smo se komentara: pa joj, to je daleko, zašto ne letite, pa lakše je,

kome se da toliko voziti... E, pa nama! I bilo nam je odlično. Nakon povratka možemo napisati naputak o najmanje »sto načina« spavanja u kombiju. Iznenadili biste se! Smijeh, druženje i zaustavljanje gdje ti duša poželi stvarno se ne mogu ni s čim zamijeniti. Kako bih inače mogla »uspst« vidjeti Barcelonu, Granadu, Malagu, Valenciju...

Najzanimljivije su ipak naše planinarske priče. Osim zabave i posjećivanja gradova u uistinu predivnom Maroku, cilj nam je bio najviši vrh sjeverne Afrike, u planinskom masivu Atlasu. To je Jebel Toubkal, visok 4167 metara. Da ne bismo sami sebe odmah prepali tom visinom, najprije smo se uputili na drugi po visini vrh Španjolske, Mulhacen (3482 m), u nacionalnom parku Sierra Nevada.

Zanimljivo je da je najviši vrh Španjolske Pico el Teide na Kanarskim otocima, visok 3718 metara, dok je Mulhacen najviši vrh u kontinentalnom dijelu te zemlje. Mulhacen je dobio ime po maurskom kralju Granade u 15. stoljeću Abu l-Hasanu (Muley Hacen) koji je, prema legendi, bio pokopan na vrhu.

Na Mulhacen smo išli bez vodiča jer smo se stvarno dobro pripremili, a tako su nam savjetovali i drugi planinari. Nikada nisam planinarila tako daleko izvan Hrvatske i prvo što mogu reći jest to da su naše staze odlično markirane, za tamošnje pojmove vjerojatno i »premarkirane«. Mislim da sam sveukupno uspjela nabrojati nekih šest markacija. No staza je zaista vrlo jednostavna i dobro ugažena pa nije bilo nikakvih orijentacijskih poteškoća. Što se tiče težine, uspon nije prezahtjevan. Zapravo, glavna je nevolja dug put. Padine su blage i do doma Refugio Poqueira na 2550 m hoda se dugim serpentinama. Tek od doma počinje strmiji put do vrha.

Prvi put pišem za ovaj časopis pa sam najprije malo googlala web uredništva. Taj kaže: »...Nikoga ne zanimaju izvještaji u koliko ste sati krenuli, je li bilo sunčano i što ste na vrhu jeli, nego što ste zanimljivo doživjeli, kako ste doživljavali ono što ste vidjeli i osjećali.« Pokušat ću izvući nešto zanimljivo...

Uz pratnju 'mačke-risa' na Mulhacen

Odmor u pustinji Merzouga

Kad smo napokon stigli u dom Refugio Poqueira i kad smo ugledali planinare kako već pijuckaju na toplo suncu, veselo smo i s velikim osmijehom doskakutali do njih, sa stotinjak pripremljenih pitanja. I onda hladan pljusak – obratio nam se samo jedan jedini! Nikome drugome nismo bili zanimljivi. Ovdje sam više rečenica obrisala da ne bih koga uvrijedila pa ču samo zaključiti da smo u tom pogledu patriotski potpuno naklonjeni domaćim planinarima.

Što se tiče doma, zaslužuje samo pohvale. Količinu hrane koju smo dobili za večeru možemo vidjeti samo na Božićevim vrhuncima. Leća, tjestenina, kuskus, meso, desert... A tek njihove mjerice! Naručili smo svaki po jednu rakijicu da se malo ugrijemo, ali smo se isti trenutak ohladili vidjevši da po glavi ide decilitar i po. Domaćini u domu jasno i glasno odbijaju razgovaratati na engleskom, no napokon su silne odgledane sapunice došle do izražaja pa je to otprilike izgledalo ovako: aj pobresita mučaća, porfavor una dereza itd.

Planinari nas kao prijatelji nisu baš oduševili, ali nas je zato ispred doma čekala maca slična omanjem risu. Kao da je osjetila naše razočaranje, odlučila je s nama sutradan krenuti na vrh! Smiješno je bilo gledati nas kako se mučimo s derezama dok ona pokraj nas lagano šetucka kao po Stradunu.

Nakon uspješnog uspona na Mulhacen uputili smo se dalje, preko Gibraltara u Afriku. Nakon mjesec dana provedenih u zemlji u kojoj se jako

slabo govori engleski, i nakon nekoliko dana španjolskog slijedilo je olakšanje: mala granica na ulazu u malu zemlju od tek 6,8 kvadratnih kilometara, na kojoj nas dočekuju britanski policajci. Gibraltar smo posjetili na povratku iz Afrike i uvjerili se da je stvarno posebno mjesto.

U Maroku smo se najviše susretali s Berberima, koji su nas se neobično snažno dojmili. Njihova nam je gostoljubivost prvih nekoliko dana bila jako čudna; treba se na nju priviknuti. Pri iznajmljivanju privatnog smještaja domaćin ima potrebu da s vama proveđe nekoliko sati (u Marakeshu je čak i spavao s nama), ako vam slučajno bilo što zatreba, da bude uz vas. I to sa smiješkom na licu.

Ako znate francuski, u Maroku ćete se odlično sporazumijevati jer svи uče francuski i govore ga savršeno. U našoj se skupini nije našao nitko tko zna francuski, ali ni to nas nije osobito omelo jer smo nakon samo nekoliko dana provedenih u medinama Marakesha progovorili neki svoj berbersko/francusko/engleski jezik. Zanimljivo je da svi znaju za Hrvatsku, što izgleda otprilike ovako: »Where are you from? Croatia. O! Šuker, Modrić...!« Televizori su na svakom »kantunu« i kao da nemaju nikakav drugi program osim nogometnog.

Da skratim dojmove o Maroku: ljudi su predivni, a ono što o tamošnjim trgovcima čitate po forumima – nećete doživjeti. Doduše, treba se cjenjati, ali ne vuku vas za rukav da bi nešto

prodali, već vi njih gnjavite. Posebno su nas upozorili na ludački promet, ali ako ste svladali kružni tok u Dubrovniku – Maroko je čisti užitak.

Glavni cilj našega puta bio je močni Atlas i njegov najviši vrh Jebel Toubkal. Atlas je naziv za nekoliko spojenih gorsko-planinskih lanaca u sjevernoj Africi. Proteže se uz obalu Atlantskog oceana i Sredozemnog mora, zahvaćajući Maroko, Alžir i Tunis, razdvajajući Sredozemlje i atlantsko primorje od saharske pustinje. Atlas spada u mlada nabrana gorja, iako u njemu ima i starih stijena (nastajao je tijekom više razdoblja Zemljine geološke prošlosti). Još je uvijek geološki aktivan (potres u Agadiru 1960.). Ime je dobio po divu Atlasu iz grčke mitologije, koji je na svojim leđima držao nebeski svod. Atlas ili Atlant (grč. Ἄτλας, Atlas) jedan je od Titana koji su se borili protiv Zeusa pa za kaznu mora nositi nebeski svod.

Jebel Toubkal nalazi se u sjeverozapadnom Maroku. Dogovorili smo se da ćemo ga svladati u tri dana, iako se može i u dva. No nismo ništa htjeli činiti na silu – ipak tu nismo svaki dan. Uspon započinje u mjestu Imlilu, na 1740 metara.

Do njega se automobilom dolazi nakon dva sata vijuganja zavojitom cestom. Za uspon smo, slijedeći savjete drugih planinara, angažirali domaćeg vodiča. Htjeli smo samo vodiča, ali on, ako rezervaciju obavljate u agenciji, dolazi »u paketu« s nosačima i mazgom. Krajnje je čudan osjećaj planinariti kad svu opremu predate nosačima, ali iako je čudno, čovjek se brzo privikne.

Vrijeme nam nije bilo baš naklonjeno, iako se ne možemo žaliti jer drugi dan, kad smo se penjali na vrh, nismo imali, osim ledenog vjetra, nikakvih meteoroloških neprilika. Zato su prvi i posljednji dan bili odlični i uspjeli smo, a da nas u tome nije omela ledena kiša, snimiti fantastične slike, da bismo malo pojačali dojam kako nam je bilo teško.

Premda sam mnogo čitala i razgovarala s ljudima koji su išli na veće uspone, tek sad imam mali uvid koliko je to stvarno zahtjevno i mukotrpljivo. Pri usponu sam mislila da nikada neću stići na vrh i da će nam svima poslje amputirati koji prst (bilo je užasno hladno!). Na svakom usponu imam samo jednu želju: jedva čekam doći gore, razvučući »tapetić«, narezat' nešto i uživati. Ovdje na Toubkalu – nema šanse! Dobro je da smo se

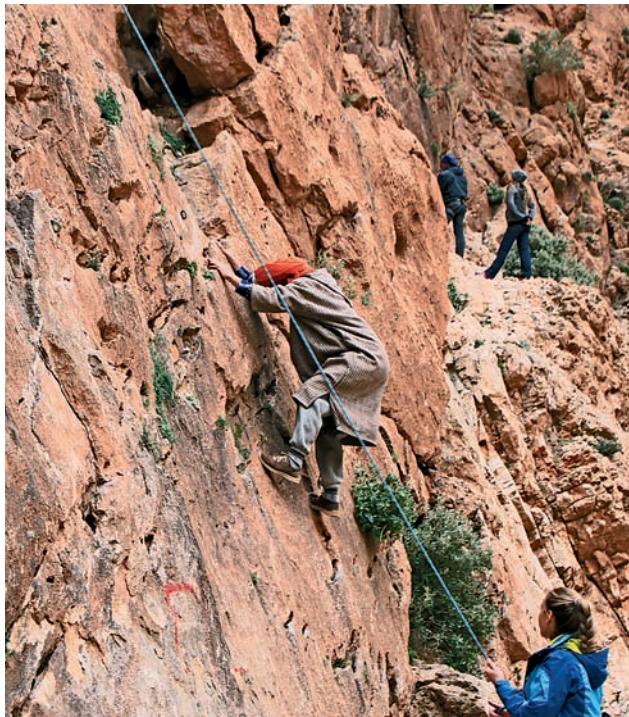
Na Jebel Toubkalu

uopće slikali. Lijepo je biti nekoliko sekundi na vrhu sjeverne Afrike, ali svima nam je bila zajednička misao: Bjež'mo u zavjetrinu!

Mali savjet onome tko namjerava izvesti zimski uspon na taj vrh – pripremite se za ledeni dom! Refuge Toubkal (3206 m) nov je i golem, no samo se jedna jedina prostorija grije. Dok ležite i mislite da zbog hladnoće nikada nećete zaspati, možete uživati u ledenim sigama što vise sa stropa. Obvezno je spavanje u vreći s odjećom na sebi ili ćete se doslovno zalediti! Tko nosi kontaktne leće neka zaboravi na vodu jer će mu ona na hladnoći ishljapiti prve noći. Za doručak poslužuju maslo i marmeladu, i to je jedini doručak koji možete dobiti ugovorite li smještaj s doručkom.

Nakon planinarenja po Atlasu, iskoristili smo Maroko i za malo penjanja. Atraktivn kanjon Todra de Gorges bio nam je usput pa smo u njemu uživali dva dana.

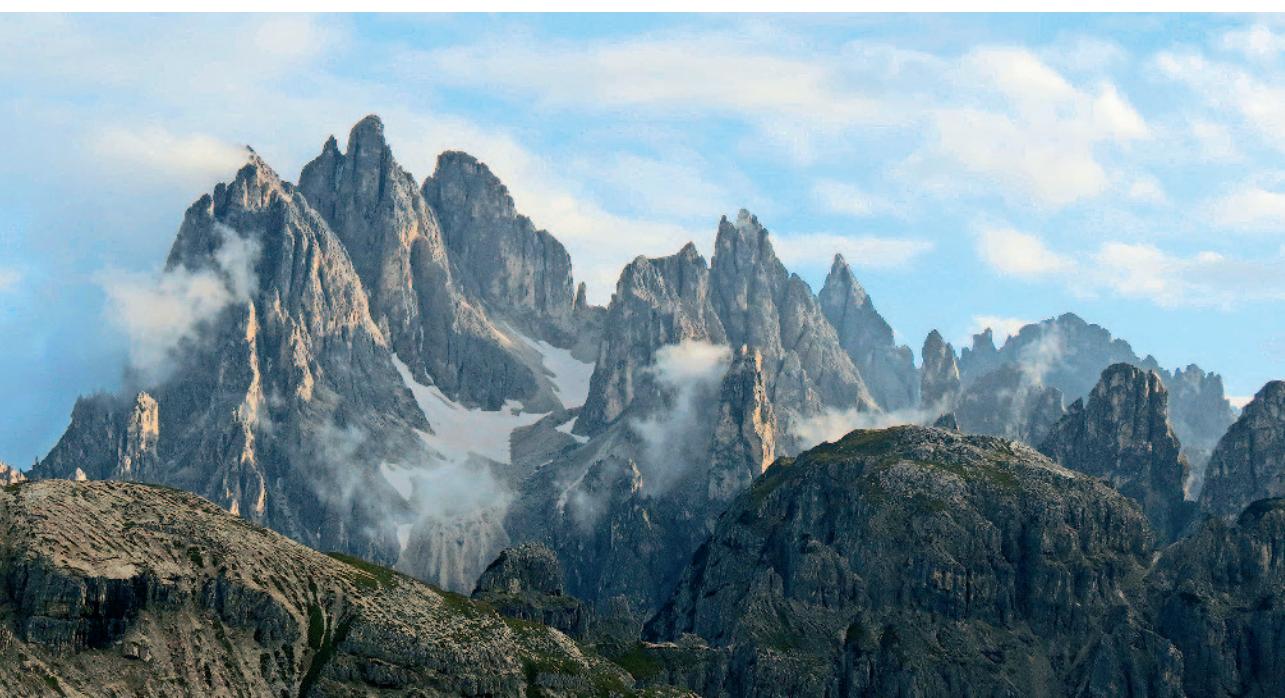
Posjetili smo ukupno jedanaest gradova i prešli oko 8000 km. Maroko preporučujemo svima onima koji žele idealnu kombinaciju razgledavanja, uživanja, planinarenja i penjanja. Ljudi su predivni i vratili bismo im se odmah!

Domaćin nam pokazuje tehnike penjanja u Todra de Gorges (oprema mu, naravno, »nije potrebna«)

Planinske ljepote okolice Silliana

Vanja Radovanović, Zagreb

Jeste li čuli za mještaše Sillian na krajnjem jugu Austrije, u zakutku koji se administrativno naziva Istočni Tirol? Sillian se nalazi na visini od 1100 metara, u dolini Drave, nekoliko kilometara od njena izvora i tek dva kilometra od austrijsko-talijanske granice. Samo po sebi, mjesto ne nudi nešto posebno zanimljivo, no s 2000 stanovnika najveće je mjesto između Lienza (upravnog središta Istočnog Tirola) i Brunecka, poznatog centra zimskih sportova u Južnom Tirolu, koji se nalazi na talijanskom tlu.

Povijesna zbivanja podijelila su izvorno germanski jezični i kulturni prostor Južnog Tirola na dva dijela – nakon Prvoga svjetskog rata njegov je veći dio (gdje je tada udio germanskog stanovništva bio 90%) pripao Italiji, a manji je dio preostao Austriji i nazvan je Istočnim Tirolom. Kao uspomenu na tu podjelu, sva austrijska mjesta koja drže do sebe dobila su trg posvećen Južnom Tirolu, koji ima posebno mjesto u srcima austrijskog naroda. No danas, kad međudržavne granice

u velikom dijelu Europe više nisu ono što su bile, i zahvaljujući uzornom provođenju dvojezične politike, prijelaz s germanske na romansku kulturu nije šokantan, već se odvija postupno, prolaskom sa sjevera prema jugu.

Prometne veze između sjevera i juga u alpskome su području vrlo rijetke – iz Austrije u Italiju i obrnuto, brzim vezama (autocestom ili magistralnim željezničkim linijama) možete prijeći tek kod Tarvisija (najkraća veza između Beča i Venecije) te preko prijevoja Brennera (najkraća veza između Njemačke i Italije). Jedini preostali prijelaz koji ne uključuje penjanje na visoke prijevoje upravo je kod Silliana.

Sillian je zanimljiv ponajprije zbog položaja na dodiru dviju kultura, ali i dodira dviju važnih planinskih skupina, Karnijskih Alpa i Dolomita. Karnijske Alpe uglavnom su građene od vodonepropusnih stijena pa tu prevladavaju blagi oblici i travnate padine, dok su Dolomiti prava suprotnost. Svojim strmim liticama i kraškim pojавama

u višim predjelima, tipski su primjer gorja građenoga od vodopropusnog vapnenca, čija je podvrsta dolomit dobila ime upravo po tom gorju.

No, Sillian je pozornosti vrijedno mjesto i zbog još jednog razloga – jednog od vrlo rijetkih mjesta gdje se na alpskome prostoru može prespavati a da nije preskupo – pansiona »Zum schwarzen Adler«. Neobično je to mjesto, na koje sam nabasao prije dvije godine, posve slučajno, pretražujući internet radi organiziranja obiteljskog putovanja u Švicarsku i Francusku. Tjednima sam tražio bilo kakvu mogućnost usputnog noćenja s doručkom za sebe i obitelj za manje od 100 eura i kad sam već izgubio svaku nadu nalazeći samo cijene od 120 eura naviše, pronašao sam taj pansion, koji je nudio upravo ono što sam tražio – i za samo 75 eura. Odmah sam rezervirao sobu za nas četvero.

Po dolasku je pogled na pansion odavao posve obično konačište staroga kova, tik uz glavnu cestu, tik do glavnoga trga. No, kad smo ušli u pansion, vidjeli smo da se zapravo radi o malome labirintu hodnika i soba koje su, čini se, sve opremljene s po osam kreveta, iako ih vlasnik reklamira kao dvokrevetne ili pak četverokrevetne. Pansion je uredan, sobe pomalo staromodne, no prostrane i

svijetle, opremljene vlastitim WC-om i kupaonicom s kadom, a doručak je sasvim dobar. Dakle, postoje svi uvjeti za odsjedanje u tom simpatičnom kutku, koji putniku namjerniku, pa i planinaru, nudi ono što mu treba po posve pristojnoj cijeni.

Taj mi je pansion godinu dana poslije poslužio kao baza za jubilarno, 25. izdanje planinarskog esperantskog susreta MKR. Nakon prvih deset godina u austrijskim Alpama (u organizaciji austrijskih esperantista), slijedilo je deset godina u hrvatskim rukama. Susret se u to vrijeme održavao naizmjence u Hrvatskoj i Sloveniji, dok je posljednjih pet kružio po Hrvatskoj, Sloveniji i Austriji. U jubilarnoj se godini vratio u zemlju u kojoj se i rodio – u Austriju, u Sillian. Ovaj put nas je na susretu bilo 31 (od toga šestero djece) iz osam zemalja: Austrije, Češke, Hrvatske, Italije, Mađarske, Rusije, Slovačke i Švedske.

Za Sillian smo iz Zagreba krenuli u četvrtak ujutro. Vrijeme je napokon bilo lijepo. Nakon niza sivih, kišnih dana razveselilo nas je sunce i uživali smo u sve vedrijem i vedrijem nebu, no unatoč suncu bilo je još prilično svježe. Oduševljavali smo se vidicima na okolna brda. Do Silliana smo stigli za manje od pet sati neto vožnje od Zagreba. U

Početak obilaznice Tre Cime di Lavaredo - jugozapadni dio

pansionu su nas već čekali prvi sudionici, tako da je vrijeme do večere brzo prošlo u razgovoru s ljudima s kojima se nismo vidjeli od lanjskog susreta. U povodu našeg jubileja, na zid smo nali-jepili i malu zbirku fotografija s prijašnjih susreta.

Sljedeće jutro ponudilo nam je lijepo prizore, koji su potvrđivali prognozu: tijekom dana sunčano s promjenjivom naoblakom, a popodne je moguća slaba kiša. Dakle, tipično visokogorsko vrijeme u kojem bismo, bude li sreće, uz nešto prijepodnevnnog sunca, popodne mogli proći i posve suhi. Nakon doručka i užurbanog spremanja, nešto prije 9 sati sjeli smo u aute i naša kolona od osam auta krenula je prema planinarskom domu Leckfeldhütte (1970 m).

Po vožnji do doma nije bila idilična – asfalt je nestao odmah nakon izlaska iz Silliania i preostalih sedam kilometara vozili smo se neobičnim makadamom koji je na prvi pogled izgledao grozno, valovito, s čestim dubokim kanalima koji su presijecali cestu i iziskivali vrlo opreznu vožnju. Prije susreta sam pitao e-mailom kakva je cesta do doma. Ljudi iz planinarskog društva rekli su mi da je provozna za sve aute pa me je takvo stanje na terenu šokiralo, pogotovo zato što je nekoliko ljudi unaprijed reklo da se ne želi voziti uskim i problematičnim brdskim cestama, upravo takvog

tipa. Vozeći do doma, preznojio sam se više puta, i zbog brige za svoj auto, a i za tuđe, no na sreću, svi smo stigli do cilja jer je cesta, unatoč svim tim »valovima«, solidno napravljena, bez tehnički preteških mjestra.

Kod doma je veliko parkiralište i – stado krava koje su jurcale uokolo unatoč naporima goniča da ih okupe na livadi. Mi smo se pak opustili nakon napete vožnje, natovarili ruksake na leđa i krenuli do svoga prvog cilja, Sillianerhütte (2447 m). Do tamo treba nešto manje od dva sata hoda. Put vjuga širokim kolovozom prema prijevoju na grebenu Karnijskih Alpa, koji je ujedno i austrijsko-talijanska granica.

Vrlo brzo izlazimo iz šume, koja ovdje, začudo, seže više od 2100 metara! Oko nas su brdske padine obrasle niskom travom, borovnicama, brusnicama i ponekim grmom, iz kojih tu i tamo izviruje poneka omanja, zelenkastosiva stijena (Karnijske Alpe većinom su građene od starih, vodonepropusnih stijena, zbog kojih se često mogu vidjeti jezerca i potoci, čak i do najviših grebena). Razbijamo se na manje skupine, koje nejednakom brzinom kroče prema domu. Najgora mi je bila sredina uspona, kada sam zrak hvatao na škrge – očito: nedostaje mi kondicije. No, malopomalo ipak sam dostizao radnu temperaturu i do

Jedno od najslikovitijih mjeseta na kružnom putu oko Tre Cime di Lavaredo

VANJA RADOVANOVIC

Nije teško stati i diviti se vidicima...

prijevoja sam se taman »razradio«. Nažalost, malo ispod prijevoja dočekali su nas oblaci koji su se valjali s juga. Greben je bio ogrnut debelim slojem magle, koja je tek tu i tamo dopuštala poneki pogled na talijansku stranu, prema Dolomitima.

Planinarski dom Sillianerhütte udaljen je nekoliko minuta hoda od prijevoja i izvana izgleda kao tipična tradicionalna južnoalpska brdska kućica sa šarenim šalaporkama. Iznutra je to pak posve moderna kuća s desetak stolova naguranih u dvije blagovaonice, uzornim sanitarnim čvorom s tekućom vodom i kuhinjom iz koje dopiru fini mirisi. Prva je skupina već zauzela mjesto u kutu pa smo otad u raznim kombinacijama držali ta mjesta, dok je broj ostalih posjetitelja rastao velikom brzinom. Oko podneva sve je već bilo krcato, i u domu, i u predvorju (gdje se nalazi još jedna negrijana blagovaonica), i ispred doma, gdje se, začudo, ukazalo i sunce. Popio sam čaj (2,20 eura) i izišao kako bih mogao uživati u vidiku na brda oko kojih su se komešali oblaci. Tu i tamo nazarala su se podnožja okolnih vrhova (vrhove taj dan nismo uspjeli dohvatići pogledom), a greben Karnijskih Alpa, koji se proteže više od 100 km u dužinu, sve do slovenske granice, nazirao se u daljini, nekih kilometar-dva od nas.

Nakon odmora upućujemo se do najbližeg vrha, Hornischedegga (2550 m). Do njega je oko

pola sata hoda. Greben je na tom dijelu širok i valovit, pun brežuljaka između kojih krivudaju dobro ugažene staze. Najteže je, zapravo, pogoditi pravu stazu u tom kolopletu staza i stazuljaka koje svako toliko zastiru niski oblaci. Ona koji vodi do vrha laka je, tek u posljednjem dijelu nešto strmija, a usput nas, darujući nam bonus, vodi do starih vojničkih nastambi, kojima su načićana ta brda. Naime, preko njih je veći dio Prvoga svjetskog rata prelazila linija fronte između Austrije i Italije.

Na vrhu nas dočekuje velik križ i vidik koji se svake minute mijenja, ovisno o položaju i gustoći oblaka. U međuvremenu je do nas stigao i Vedran, tako da smo mogli napraviti i prigodnu obiteljsku fotografiju. Runda fotografiranja, runda odmora na travi uz čokoladu i jabuke, a onda natrag do doma.

U domu je u međuvremenu zavladala nezamisliva tišina – nakon gužve u vrijeme ručka, kada se jedva disalo, sada u njemu zatjećemo tek nekoliko ljudi. Padaju dogовори i većina nas kreće dolje zaobilaznim putom preko vrha s velikim križem, Heimkehrerkreusa (2386 m, »Križ povratnika kući«). Križ je postavljen nakon povratka kući vojnika iz Drugoga svjetskog rata. Staza do križa je prekrasna – ravno reže padinu velikog brda i uživamo u vidicima na dolinu, dok nam dom svako malo zaklanjavaju oblaci. Do križa stižemo za

pola sata, a tamo nas dočekuje niz amfiteatralno posloženih klupa – ovo je mjesto očito često posjećeno. Utiskujemo žig u dnevnik, ali ne zadržavamo se dugo jer je prilično svježe.

Mađarska obitelj spušta se širokom zaobilaznom stazom, dok mi ostali krećemo najkraćim putom dolje prema Sedlu (Sattel, 2122 m). Visinska razlika od križa samo je 260 m, no svejedno nas je namučila: naime, zanimljiva, ali naporna, strma staza vijuga kroz grmlje i stijene, na samome kraju čak i uz komadić sajle. Glavna su zanimljivost puta obilne i fine borovnice (i poneka brusnica) te čudna naprava na vrhu stijene, koja se okreće u ritmu vjetra, a za koju nam je tamošnji, slučajno naišli planinar rekao da ne služi ničemu, već da je to samo moderna skulptura.

I tako, dokotrljasmo se mi do sedla, nagib se smanjio, a naišli smo i na poletište paraglajdera do kojega vodi cesta, pa smo se njome, već pomalo bolnih koljena, spustili do auta. Još nisu stigli svi članovi skupine pa se u domu nagrađujemo finom štrudlom od jabuka. Slijedi silazak po cesti (ovaj put uz manje bojazni), povratak u pansion, te večera, nakon koje smo pregledavali dijapositive s prethodnih susreta.

Sutradan, u subotu, pred nama je udarni izlet: kružni obilazak oko vjerojatno najpopular-

nijeg vrha Dolomita, Tre Cime di Lavaredo (2999 m)! Prognoza za taj dan nije bila tako povoljna – početkom dana sunce, a poslije stižu oblaci i velika je vjerojatnost za pljuskove s grmljavom. No, uzdamo se u sreću i krećemo sa smiješkom na usnama i s kabanicama u ruksacima.

Vozimo se od Silliana u Italiju i kod Doblacha skrećemo na jug, prema Cortini D'Ampezzo. Pred nama i oko nas sve je više visokih, stjenovitih vrhova Dolomita. Očarani smo prizorima! U Misurini se odvaja cesta prema planinarskom domu »Auronzo« (2320 m). Cesta se plaća 24 eura, a za taj se novac dobiva lijepa, široka (i strma!) cesta koja nakon šest kilometara završava podno doma i poznatoga troglavog vrha. Nema velike gužve oko doma iako vožnju usporavaju auti koji se, čini se, pripremaju za nekakvo snimanje – reklame, dokumentarca, nečega trećeg?

Od doma se pružaju prekrasni vidici. Svakako pogledajte fotografije jer je te prizore teško opisati! Iz doline se malo-pomalo dižu oblaci koji se miješaju s vrhovima i mi razrađujemo taktku: skupina brzih hodača napravit će velik krug oko Paternkofela, visokog 2744 m (putom preko planinarskog doma Büllejochhütte, 2528 m), dok će druga, »obiteljska skupina« napraviti krug oko Tre Cime. Skupine će se za 4 do 5 sati sastati kod planinarskog doma Drei-

Tre Cime di Lavaredo sa sjeverozapadne strane, još uvijek bez oblaka

Pogled na Dreizinnenhütte (2405 m) s početka staze na Paternkofel

zinnenhütte (2405 m), a nakon toga čemo, ovisno o vremenu, vidjeti kojim čemo se putom vratiti.

Sunce prži i, kako sam zaboravio kapu, motam si rezervnu majicu oko glave kao turban pa sam svima zahvalan fotomotiv. Oko nas je mnogo planinara i turista, no nema velike gužve pa je hod ugodan (teško mi je i zamisliti kako je ovdje sredinom ljeta!). Svakih desetak minuta otvaraju se novi fantastični prizori i motivi za fotografiranje. Daša i ja već smo prije petnaest godina obišli krug oko Paternkofela i Tre Cime pa se sada prisjećamo nekih pojedinosti, ali i otkrivamo neke nove (tada smo kružili u suprotnome smjeru).

Zaobilazimo Tre Cime i zaustavljamo se kod malih jezeraca iza njih. Ugodno je sjediti na suncu na 2400 metara! No, ugoda ne trajeugo – nailaze oblaci i zakrivaju nam sunce, okružujući Tre Cime. Nama pak predstoji poveći gubitak visine do doma kod kojega čemo se susresti: prvo 200 visinskih metara dolje, a zatim, u nekoliko etapa, uspon od gotovo 400 visinskih metara.

Oblaci zatvaraju nebo iznad i oko nas, a stižu i prve kišne kapi. Žurimo prema domu, no već smo pomalo umorni pa se ta posljednja etapa jako otegla. Naposljetku stižemo do doma prije kiše. Uskoro se i oblaci malkice prorjeđuju,

nudeći priliku za poneki pogled na vrhove oko nas. U domu je gužva pa ostajemo ispred njega i žvačemo svoje sendviće. Upravo je stigla i druga skupina; ona je svoj dio puta obišla vrlo brzo, bez teškoća. Još malo odmora, a zatim se opet dijelim: oni umorni ostaju u domu uz čaj, a većina, te Vedran i ja s njom, krećemo u smjeru Paternkofela da vidimo početak zanimljive staze prema vrhu, koja je izgrađena za Prvoga svjetskog rata. Nakon nekoliko minuta od doma staza ulazi u niz kraćih tunela kroz čije se prozore i prošjeke pružaju izvanredni pogledi na okolicu, točnije, na ono što nije zakrito oblacima. Ubrzo nailazimo na početak dužega, strmog tunela sa stotinama stuba – tu nam trebaju baterijske svjetiljke. Nakon prvih stotinjak stuba susrećemo par iz Njemačke koji se vraća s vrha. Kažu da do kraja tunela ima još četvrt sata hoda, a zatim slijedi još oko pola sata vrlo zahtjevne staze, za koju je potrebna alpinistička oprema. Nakon dogovora (vrh je ionako opet u oblaku) враćamo se, uslikavamo kod tunela i ubrzo smo ponovo kod doma gdje se ostatak društva upravo spremio za povratak.

Opet smo zaognuti oblacima, tu i tamo padne poneka kap kiše. Staza koja vodi natrag prema Rifugio Auronzo široka je (po njoj kamioneti voze

Skupina odvažnih koji su krenuli dijelom pomalo avanturističke staze

opskrbu za Dreizinenhütte!) i zasigurno su s njelijepi vidici, no sada jedva vidimo jedni druge od magle. Kod prijevoja malo skretanje – Zrinka i ja idemo do velike krpe snijega, promjera tridesetak metara, gdje Zrinka pravi prvu grudu ove sezone.

Prelazimo prijevoj, s druge je strane također oblak. Brzo stižemo do Rifuggio Lavaredo, gdje zastajemo radi čaja i štrudle. Opet počinje kiša, no iznenada se oblaci razilaze i probija se sunce, dok istovremeno oko nas proljeću kišne kapi. Naravno, sve je to popraćeno nevjerljativim fotomotivima: oblaci i sunce igraju se oko vrhova Cime i planina u okolicu! Bliži se kraj izleta, kročimo polako i uživamo u saznanju da smo proveli još jedan lijep dan u prirodi.

Još malo sjedenja pred domom pa ulazimo u aute i krećemo natrag. Do Silliana je 50 minuta vožnje, a tamo nas, kao dodatni zadatak, čeka preuzimanje torte koju ćemo u povodu svoga jubileja, kao iznenadenje, večeras podijeliti sa svima. Počinje večera, a zatim stiže torta sa svjećicama poslaganim u obliku broja 25. Tek tada smo, jedva dišući od sitosti, počeli pregledavati fotografije, uz uvod Jana Vajsja iz Slovačke o esperantsko-planinarskom susretu u okolini Liptovskog Mikulaša. Razišli smo se prilično kasno, iako je iza nas bio dugačak dan s mnogo hodanja.

Sljedećeg jutra većinu je čekalo poduzeće putovanje (do Zagreba, Beča i Toskane je pet sati vožnje, do Češke sedam sati, do Budimpešte osam sati...). Stoga su svi ponovno ustali rano i nakon pakiranja, doručka i pozdrava krenuli kućama. Vrijeme je bilo prekrasno, sunčano i toplo. Bila bi grehotu krenuti ravno kući. Stoga smo napravili malo skretanje prema Plöckenpassu, jednom od dvaju prijevoja u Karnijskim Alpama, iza kojeg se nalazi i njihov najviši vrh Hohe Warte (2780 m). Do njega se dolazi preko planinarskog doma Valentinalm i Wolayerseehütte. Sam prijevoj nije osobito zanimljiv: oronula i napuštena granična postaja, gostionica i trgovina, no uokolo se pružaju zanimljiva brda. Ona se još bolje vide od planinske gostionice Valentinalm (1,5 km od glavne ceste), do koje se može i autom, pa smo otišli »baciti pogled« i odanle.

Vožnju smo nastavili preko Hermagora za Arnoldstein, a da izbjegnemo tunel Karavanke i još malo uživamo u lijepim prizorima, odvezli smo se preko Tarvisija u Sloveniju te preko nje nastavili za Zagreb. Nakon sunčanih Alpa, tu nas je dočekalo više oblaka, ali i dugo očekivana toplina. U autu nam se smiješila uobičajena hrpa stvari koje je trebalo raspakirati. Ali, to je već neka druga priča!

Dva potoka

Darko Grundler, Zagreb

Na prvi dan proljeća uputismo se duž potoka. Ona ispred, a potok pored mene. Ne mareći za nas, potok je poskakivao, mrmljao, trčkaro, zastajao pa opet pojurio. Čas se srebro u svom trku, čas odmarao u kakvom tamnozelenom oku. I onda opet brzao dalje bez osrvtanja. Baš ga briga za nas. A ona se pak kao i potočić – premetala i žuborila, zlatila na suncu, jurnula pa zastala i sve tako neumorno bez kraja i konca. Ali za razliku od potočića koji je nezainteresirano brzao pored mene, ona se svako malo osvrtaла pozorno prateći gdje sam i što je sa mnom. I ta dva potočića koja sad slijedim nisu isto. Jedan teče izvan i pored mene, a drugi struji mojim žilama i u meni. Jednog bih se i odrekao kad bih baš morao, a drugog se nikako odreći ne mogu.

Volim planinu, a nije ni ona ravnodušna prema meni. Nije naš odnos lišen trzavica. Znam ja mrmljati i puhati na strminama, a zna se i ona namrgoditi olovnim oblacima i zatutnjati tako da me prođu ledeni trnci. Ali to nikad nije dovelo u pitanje međusobne simpatije. Iako sam ja za nju tek treptaj u beskraju, daje mi to do znanja tek kad se uzoholim, pa me onda na mah učini poniznim i malim. Mnogo češće ipak ugadamo jedno drugom. Ona meni svojom ljepotom, mirisnim dahom i pruženom rukom, a ja njoj kako najbolje znam – poštovanjem i zahvalnošću. Imamo mi i svoje tajne. Svoje ona meni, doduše, malokad otkriva, a dijeli ih i s drugima. Ja pak svoje samo njoj nesebično i nijemo povjeravam. Nismo mi ravnopravni i ja to dobro znam, ali nikad me to nije smetalо. A njoj je to ionako potpuno svejedno.

I sad sam doveo nju da se upoznaju. Planina i ona. Planina koja je oduvijek i zauvijek golema i stalna, mudra i postojana, s bremenom vječnosti. I ona – krhkа poput nježne visibabe koja je tek provrila ispod snijega ili jaglaca koji je netom žutilom buknuo ispod šuštavog lišća. Čista, blistava, nježna i sitna rosna kap. Lepršava i radosna u njedrima te moćne planine, neustrašivo i znatiželjno se osvrće. I za razliku od mene, ona je potpuno ravnopravna s planinom i u ovom trenutku vječna. Samo što ona to ne zna i još ne može znati kako je to kad

nisi vječan. Doveo sam je da se dive jedna drugoj i da zavide jedna drugoj. Jer upravo ono što nedostaje jednoj – ima druga. I koliko se god trudile, tako će ostati zauvijek. Unatoč tome ili baš zbog toga zavoljet će se jednom.

Uživam gledajući ta dva beskraja dok me planina sigurno i brižno vodi. Slijedim ta dva potočića i čini mi se da ne hodam, već da plutam nošen tim potočićima i čini mi se da sam i ja barem na trenutak vječan u tom beskraju, bez briga i kalkulacija, bez planova i prošlosti, bez strepnji i dvojbi.

A onda me moj potočić pogleda svojima dvama kristalnim modrozelenim izvorima, izvorima u koji bi stao cijeli svijet i ja zajedno s njim. Pogleda me osmijehom pred kojim su nemoćne sve armade ovog svijeta, osmijehne se pogledom koji bi preobratio sva zla koja su ikad bila ili će biti. Ostadosmo tako trenutak ili možda zauvijek – teško mi je reći. Njen osmijeh i ja. Osjetih njenu ruku u svojoj i krenusmo dalje. Moja unuka i ja.

Tjedan na Crnopcu

Krešimir Čandrić, Osijek

Nas četvorica gazimo po planinama već godinama. Badi, Grga i Marijan '51. su godište, a ja sam deset godina mlađi. Znamo se cijeli život. Ja sam, kao najmlađi, nov u tom društvu. Planinarimo oduvijek. Oni hodaju zajedno dugi niz godina. Družinu im je razrijedilo vrijeme i život, a mene, juniora, počastili su dozvolom da pođem s njima na Velebit. Zapravo, posve smo različiti. Badi je dostavljač na sudu, Marijan radi u »Elektroslavoniji«, na održavanju, Grga je ekonomist u mirovini, a ja sam kirurg. Spaja nas ljubav prema brdima, a naročito prema jednoj planini – Velebitu. Volimo hodati po brdu polako, bez »štopanja« vremena, bez galame, zaokupljeni svatko

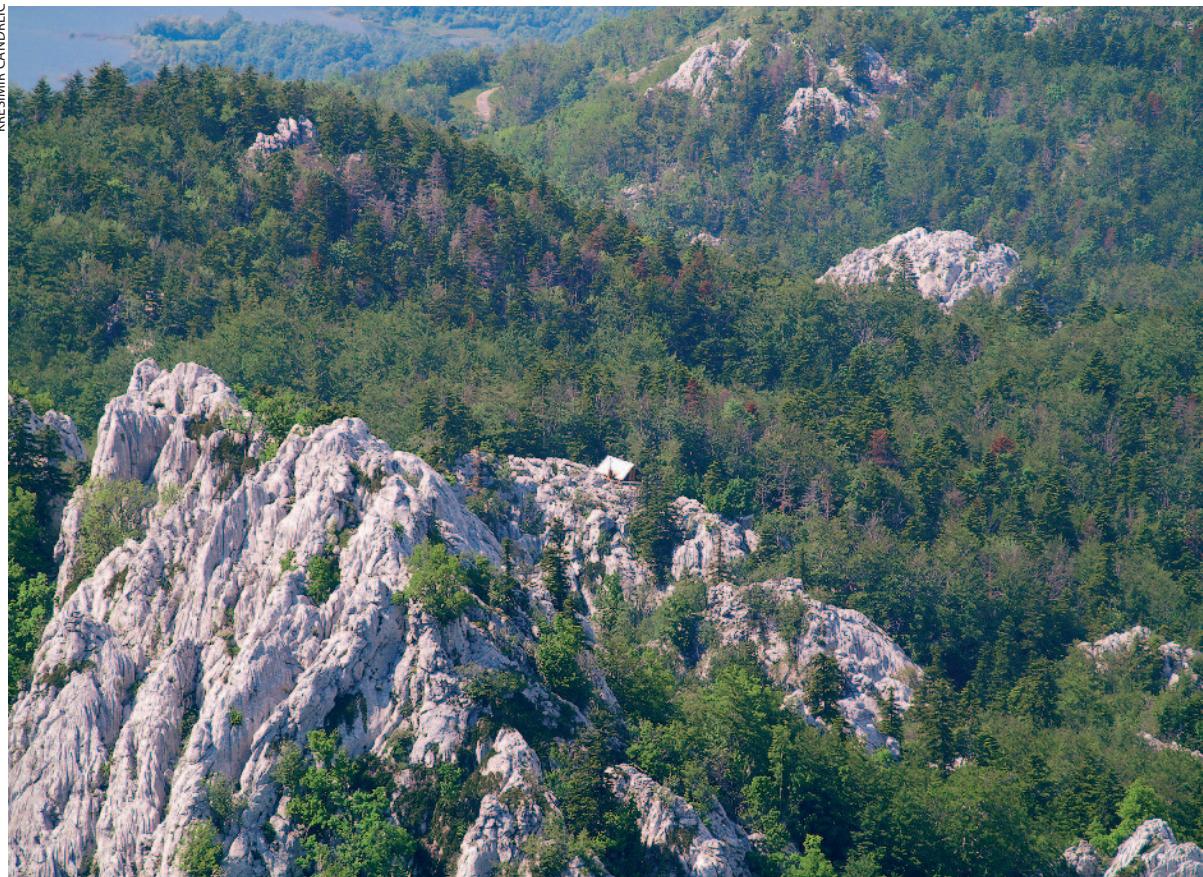
Planinarsko
sklonište
Crnopac među
impresivnim
stijenama –
tjedan dana naš
dom

svojim mislima. Ne volimo postavljanje pitanja i dodijavanje. Volimo biti na miru. U osječkom slengu ima jedna prava riječ za to – volimo lapiti.

Svi smo prošli Velebit uzduž i poprijeko. Vraćamo mu se barem jednom godišnje. Mene uz Velebit vežu najljepši dani u životu. Veći dio rata proveo sam na njegovu južnom grebenu kao kirurg u specijalnoj policiji. Jedanaest terena po dva do tri tjedna. Od tada ga pohodim barem jednom godišnje.

No, na Crnopcu nitko od nas nije bio. Planirali smo poći u planinu na pet dana preko tjedna. Od ponedjeljka do petka. Nije vikend, nema gužve. Odabrali smo početak lipnja, kraj proljeća, poče-

KREŠIMIR ČANDRIĆ

Na Crnopcu nitko od nas nije bio. Planirali smo poći u planinu na pet dana preko tjedna. Od ponedjeljka do petka. Nije vikend, nema gužve. Odabrali smo početak lipnja, kraj proljeća, početak ljeta. Vrijeme nevjerljivo, pet dana bez oblačka. Čisti užitak. Sve smo dobro isplanirali

tak ljeta. Vrijeme nevjerljivo, pet dana bez oblačka. Čisti užitak. Sve smo dobro isplanirali.

Krenuli smo u ponedjeljak. Autom smo stigli do okretišta na kraju šumske ceste. Stvari smo stavili u ruksake, pa polako do skloništa. Do kućice iz bajki. Sve je bilo čisto, uredno i održavano s ljubavlju. Bili smo sami. Večer je bila vedra i prohladna.

U utorak ujutro polako smo iz skloništa izašli na sunce. Svi smo dobro spavali. Jedan je od razloga što smo zajedno i taj što noću proizvodimo neopisivu buku hrkanjem, ali svi zdravo spavamo jer nam to ne smeta da se dobro odmorimo. Dan je ponovno prekrasan, a nebo bistro, plavo. Na stijeni preko puta skloništa stajala je na suncu divokoza. Bio je to krasan prizor. Promatrali smo je kao i ona nas. Trajalo je to više od pola sata. Neopisiv mir. Samo nam je pokazala čije je to brdo i kako smo svi mali i skrušeni u tom veličanstvenom kršu.

Utorak je bio rezerviran za Put Malog Princa. Staza je »ludilo«, osigurana sajlama i klinovima. Tri sata čistog užitka.

Polako se vraćamo u sklonište. Prošao je još jedan dan. Noć. Slušanje tištine. Ako zanemarimo hrkanje, naravno.

Srijeda je bila posebna. Ponovno plavo nebo i oblaci kao ovčice. Sve bistro. Lagano buđenje i doručak. Cilj je ovaj put bio dospjeti na vrh. Od skloništa krećemo prema Velom Batu. Put vodi kroz nevjerljatan krš. Prekrasan je. Klinovi i sajle tamo su gdje treba. Cijelo vrijeme prate nas nevjerljativi vidici.

Naš domaćin
na Crnopcu

Na Putu
Malog Princa

Stijene Maloga
Bata na putu od
skloništa prema
vrhu Crnopca

Na Crnopcu,
1404 metra
iznad mora

Uz mnogo muke prolazimo Bat i izlazimo na greben. To je nagrada za sve. Hodamo polako i uživamo u svakom trenutku. Na vrhu se okrjepljujemo i dugo, dugo sunčamo. Dani su dugi, ali za takav užitak ipak prekratki. Shvaćamo da

nemamo baš mnogo vremena pa silazimo na Prezid, a zatim cestom do okretišta. Bio je već mrak kad smo nakon devet sati hoda i puni dojmova došli do skloništa. Ugodna večera na terasi, tišina, vino. Život je lijep.

Četvrtak smo proveli u okolici skloništa uživajući u suncu i ljepoti oko nas. Hvala zadarskom planinaru Slavku Tomerlinu Tateku i svima koji su nam ovo omogućili. Još smo jednu lijepu noć proveli na tomu divnom mjestu.

U petak, nakon dugog otezanja, krećemo kući. Ne ide nam se. Upijamo svaku sekundu. Velebite, volimo te! Počistili smo za sobom. Pokušali smo ne ostaviti nikakvih tragova svoga postojanja u tom savršenstvu. U Gračacu se nagradujemo velebitskim pivom i polazimo svatko na svoju stranu. Do nekog sljedećeg susreta!

KREŠIMIR ČANDRILIC

Ludost, radost i godine

Ivan Hapač, Sveta Nedelja

»Nikad ne idi utabanom stazom,
jer vodi tamo gdje su drugi već bili!«

Graham Bell

Kiša lije u Zagrebu, a poplave duž Save toliko su prijetile da su svi spremni za najgore. Ljudi stoje na mostovima i gledaju podivljalu rijeku kako nosi sve što joj se našlo na putu. Vodostaj je na najvišim zabilježenim razinama. Kiša pada uporno kao što su uporne godine koje stalno slažu svoju piramidu i sve ih je više. Ništa ih ne može zaustaviti. Svaku večer, kad je vrijeme za počinak, sjetim se toga i zapitam se jesam li dobro iskoristio dan.

Razmišljajući tako jedne večeri, sjednem za računalo, odem na meteorološku stranicu i čim sam video što se spremia, »pukne« me misao. Dva dana lijepog vremena. Mogao bih na dvodnevni

izlet na Velebit, činilo mi se logičnim. Znam trojicu koja bi rado pošla, ali nikad se ne zna koji su im tih dana ciljevi i zadaci. Na prijateljskom sastanku brzo smo se dogovorili o terminima. Stipe, jedan od nas četvero, nikako ne može ići jer ga još uvijek sprječavaju poslovne obveze. Štef i Zoki brzo pristaju. Dogovaramo se da krenemo u ponедjeljak rano ujutro kako bismo iskoristili dan. Na naše iznenadenje, Irena i Biba, njihove supruge, gotovo uglas predlažu da krenemo u nedjelju, dan prije, kako bismo imali više vremena na raspolažanju. Dobro da smo sjedili, jer da smo stajali, mislim da bi nas od čuda noge izdale. No, previše šale na tu sugestiju

Početni orijentir

IVAN HAPAČ

nismo smjeli izvoditi jer bi mogle povući svoj genijalan prijedlog.

Sve je ostalo bila rutina. Krećemo nakon obavljenе kupnje osnovnih namirnica i već malo nakon podneva, polijevani izdašnom kišom, žurimo prema Otočcu. Dosjetke i šale skraćuju putovanje. Zastajemo jednom kako bismo se malo protegnuli i osvježili, a i napunili auto gorivom, jer tko zna koji će biti naši puti po Velebitu. Kiša nas prati gotovo do odredišta, a već predvečer potvrđuje se da majstori prognoze nisu pogriješili. Bura i rumeni zalazak sunca, tamo negdje iza Učke, nagovješćuju da bi sutrašnji dan mogao biti ugodan. Sutradan ujutro pokazalo se da često korištena talijanska uzrečica »Rosso di sera bel tempo si spera« savršeno funkcionira, a tijekom dana dokazala se i naša uzrečica »Po jutru se dan

Podgoraca na njihovu putu prema Dundovića podima. Na nekim nam mjestima oštiri grmovi i suhe grane sprječavaju da hodamo stazom pa na tim kratkim dionicama svatko bira svoj put. Približavamo se prijevoju između Kramarkovca i vrha Kačerice, na kojem se staza počinje spuštati prema podima Nugla. Naš »ludi« pohod trebao je početi baš na vrhu Kramarkovca jer smo duž cijelog grebena Dundović kose namjeravali stići do kutne stanice stare alanske žičare. Nema staze na tom putu i gotovo nijedne ravne površine. Glavno je obilježe puta kamenje koje je burom, vjetrom i drugim vremenskim nepogodama različito oblikovano.

Uspinjemo se lijevo, »na divlje« do vrha, svjesni da će naš put nadalje biti upravo takav. Cijeli nam put baš ne pruža dobrodošlicu, ali zato po izlasku na

Uspinjemo se lijevo, »na divlje« do vrha, svjesni da će naš put nadalje biti upravo takav. Cijeli nam put baš ne pruža dobrodošlicu, ali zato po izlasku na vrh ostajemo oduševljeni ljepotom vidika. Šutimo i vrtimo se na sve strane jer su vidici prema planini i vrhovima Alančića, Visibabe i tamo dalje prema Rožanskem vrhu očaravajući

poznanje. Nismo pogriješili što smo se uputili na Velebit.

Sunčano jutro, protkano tek laganom burom i temperaturom od 8 °C, pridonijelo je da se odlučimo za neuobičajen smjer. Da izbjegnemo vjetar na vrhovima, uputit ćemo se prema moru. Spuštamo se najprije autom do odvojka s ceste Veliki Alan – Jablanac za Dundović pode jer na tom mjestu planinarska staza koja vodi preko Turskih vrata prema Jablancu presijeca cestu. Krećemo nizbrdo tom markiranom stazom kako bismo negdje prije Strogira, velebne stijene kraj staze, pokušali naći staru pastirsku stazu koja vodi u sjevernom smjeru. Nadamo se da nije toliko zarasla da bi nas sprječila u namjeri.

Spuštamo se prema livadi Laminači, koja to više nije. To predivno mjesto sve više nalikuje šikari. Od novoizraslog šiblja ne vidi se više od desetak metara od staze. Još koja godina i staza se više uopće neće vidjeti.

Tamo gdje se staza počinje spuštati i skretati prema Strogiru, skrećemo udesno i već nakon desetak metara »napipavamo« dobrano obraslu staru stazu, nekad jednu od glavnih prometnica

izlasku na vrh ostajemo oduševljeni ljepotom vidika. Šutimo i vrtimo se na sve strane jer su vidici prema planini i vrhovima Alančića, Visibabe i tamo dalje prema Rožanskem vrhu očaravajući. Nikad prije, a mnogo smo »šarali« tim predjelima, nismo iz takve perspektive gledali zaljev Zavraticu, Jablanac i naselja ispod nas. Malo podgorsko naselje Mujići, na putu od magistrale prema Velikom Alanu, leži malo udesno, gotovo nama pod nogama.

Trebamo krenuti s Kramarkovca prema prvom vrhu na našem putu, no ne dopada nam se prva padina, pa nekako spontano krećemo natrag prema stazi kojom smo došli kako bismo uživali u tim skromnim blagodatima »civilizacije«. Čeka nas krš u pravom smislu te riječi, a tamo gdje ima zelenila, znali smo iz iskustva, predstoji borba za prolaz.

Uspon na kamenu gromadu pred nama bio je užitak tek kad smo se počeli penjati. Lijepo je birati vlastitu putanju kretanja i prema svojoj procjeni više ili manje napregnuti svoje vijke kako bi se što lakše napredovalo. Ono naizgled zahtjevno najednom postaje jednostavno, naravno, kad to prodeš.

Priroda na nama ostavlja svoj trag. Poneka crta ostrugane kože na gojzericama ili možda lagana bol zbog udarca grane u golu podlakticu. Nisu zguljene i nema tragova krvi – barem za sada, ali i na to smo spremni. Za svaki kamen treba procijeniti je li dovoljno stabilan jer i oni veliki katkad nisu spremni za naš korak, dok poneki sumnjivi kamičak itekako drži i pruža sigurnost.

Polako napredujemo, dobacujemo si razne dosjetke i šalimo se, ali na nekim mjestima šutimo i desetak minuta, što zbog pozornosti potrebne pri napredovanju, što zbog novih, prekrasnih vidika koji se otvaraju. Jednostavno ne možeš odvojiti pogled od savršenih oblika umjetnice prirode. Zastajemo nakon devedesetak minuta, odmaramo noge, komentiramo prijeđeno, možda si i predbacujemo što smo se upustili u takvu ludost, ali nam s lica ipak ne silazi smiješak iako je put težak, neravan, nepristupačan i nepredvidljiv. Na nekim mjestima moramo sići s grebena i desetak visinskih metara pa nam se gubi iz vida ili morska ili planinska strana Velebita. Idealno vrijeme, sunce i sada već lagani vjetrić koji hlađi, potvrđuju da radost ipak nadvladava ludost naše odluke.

Hodamo već tri sata grebenom Dundović kose, primjećujemo tamo dolje u Dundović podima još poneku preostalu zidinu starih kuća koja još odolijeva zubu vremena. Iznenada spazimo i jednu kamenu kuću nasuprot nas, u smjeru Zelengrada. Kuća i nekoliko pratećih objekata stoje između starih, hrđavih stupova alanske žičare. Dolje kraj puta od Cirkula prema kutnoj stanici nazire se i neki crveni traktor. Tko zna s kojim je razlogom dovezen u taj kutak Velebita.

Nastavljamo. Pred nama je posljednji greben (barem nam se tako čini). Pod nogama naziremo podgorsklu stazu koja je na tom prijevoju prelazila od Podgorja na Dundović pode. Tek se nazire. Raspoznaće se po kamenju, uredno poslaganom u suhozid, a toliko je zarasla da bi trebalo uložiti mnogo muke kako bi je se učinilo prohodnom. U usporedbi s tom stazom naše nam se kamene gudure i mreža raslinja čine mnogo ugodnijima pa nastavljamo grebenom iako je bilo i drugih prijedloga. Zoki nas, kao i uvijek, ohrabruje svojim dosjetkama i sav oduševljen zaključuje: »Baš je super, sve je toliko zanimljivo da nisam video ni dva jednaka kamenja.« Štef nešto mrmlja,

Stazica u cvijeću

ali smijemo se i uspinjemo na »posljednji« vrh. Malo smo se lecnuli kad smo utvrdili da baš i nije posljednji. Na putu nam stoje još dva vršića od razbacana kamenja. Tek ćemo nakon njih doći na »pravi« posljednji greben. Sad već pomalo stenjemo i gundamo, ali iskustvo govori da treba hodati.

Budući da se moramo spuštati na Dundović pode, Zoki predlaže, opet na svoj šaljiv način, da se vratimo po našem, već prijeđenom »ravnom« hrptu jer ćemo se poslije morati penjati natrag prema svome polazištu, do auta. Za nama je već oko četiri sata hodanja po stijenama i Štef prijeti da će mu morati, nastavi li se ovako, kupiti nove cipele jer ove pokazuju znake umora. Na posljednjem smo vrhu. Ispod nas je kutna stanica žičare. Samo je još malen izazov pred nama. Kako se spustiti do nje? Uvijek smo znali pronaći pravi put pa ne sumnjamo da i za taj izazov postoji rješenje.

Nakon kojih pola sata sjedimo na odlomljennim betonskim komadima stanice i odmaramo se od dosadašnjih napora uz »cukoreke«, kekse i vodu. Primjećujemo da je netko autogenim rezčima odvajao željezne dijelove konstrukcije žičare i, budući da ih nema, vjerojatno ih negdje unovčio. Sjedimo oko pola sata, zadovoljni svojom »ludom« odlukom, radosni što smo to obavili s naših zajedničkih stodevedeset i pet godina. Gledajući na

jednu stranu prema moru, prema Rabu, pa zatim prema planini, najednom spazimo, na svoju veliku radost, bjeloglavog supa kako brzo nestaje u visini, ne mašući krilima, nošen jakim zračnim strujama. Ubrzo smo imali privilegiju vidjeti, na nekih sto pedeset metara od nas, ijadnoga, mladog medu kako uznemiren, vjerojatno našim komentarima, bježi preko grebena Križevače u sigurnost divljine.

Polako spremamo stvari i cestom – slobodno ču ju tako nazvati nakon puta koji smo svladali – i upućujemo se »ravnicom« Dundović poda. Nakon tristotinjak visinskih metara evo nas kod našeg prijevoznog sredstva za povratak do planinarske kuće »Alan«. Promatraljući trasu koju smo prošli s ceste ispod Buljme, Zoki je na naše podsjećanje na kamenjar kojim smo išli samo kratko napomenuo: »Pa ono tamo dolje i nisu neki veliki bregi! Pa ispod nas su!«

Bio je to naš prvi pohod tim krajem. Vjerujem da je prije nas vrlo malo ljudi prošlo tim smjerom ili, kako je Štef primijetio: »Zadnji su prije nas tim smjerom prošli još Rimljani u povlačenju!«. Naša jutarnja ludost, da se upustimo po grebenu do kutne stanice alanske žičare, »kriva« je što smo se osjećali puni tolike radosti. Naše životno iskustvo i mudrost, da ne kažem godine, ipak su nas usmjerili u još nešto lijepo, nepoznato i zanimljivo.

Sjećanja na dr. Josipa Poljaka*

Jasna Rukavina, Zagreb

Danas, kad i sama brojim godine koje počinju sedmicom, nije jednostavno staviti na papir sjećanja i uspomene na djeda koji sežu u daleke pedesete godine prošlog stoljeća. Moj se djed zvao Josip Poljak, a bio je urednik »Hrvatskog planinara«, autor »Planinarskog vodiča po Velebitu«, geolog i prvi koji je stekao doktorsku titulu braneći doktorski rad speleološke tematike.

Moja prva sjećanja na djeda vežu se uz dugačku jednokatnicu u Savskoj cesti 146 u Zagrebu, koja je bila dom obitelji Poljak. Josip Poljak imao je dvije kćeri i jednog sina te troje unučadi, po jedno od svakoga od njih. Baka Marija preminula je 1946., tako da je se jedva sjećam. Budući da moji roditelji i ja nismo živjeli s djedom, posjeti njegovoj kući bili su za mene iznimni događaji. Kuća je bila stara, ali prostrana, s mnogo mračnih soba i mračnoga, starinskog namještaja, te kuhinjom u kojoj su vladali sluškinja Pepica i mnoštvo crnih žohara i riđih rusa. Kako se cijela brojna obitelj sastajala kod dede za Josipovo i božićni ručak, ulazak u kuću obilježavao je karakterističan miris vruće juhe po kojoj su plivali masni »cekini«, pečene živadi, mlinaca i orehnjače. Svečano prostir stol, s najboljim porculanom, kristalom i srebrninom, a na njegovu čelu markantna figura dede, sijede kose i izražena, pomalo kukasta nosa. Svi bismo s mnogo strahopoštovanja posjedali za stol i zavladala bi prava donjogradska agramerska atmosfera svečanog blagovanja.

Mi djeca, moja dva bratića i ja, jedva smo čekali da se izredaju svi »gangovi« i posluži crna kava jer je to ujedno bio znak da se možemo dignuti od stola i poći k Pepici u kuhinju u lov na žohare i ruse. Za stolom je vladala prilična tišina jer je kolala priča da je dedo, dok su mu djeca bila mala, za stolom zahtijevao potpunu tišinu, a ako bi se tko od troje djece usudio progovoriti, dobio bi srebrnom žlicom preko usta.

Nakon svakog ručka, prije nego što bismo se spremili na odlazak kući, dedo bi nas unuke zvao u svoju sobu. Mi bismo u »stavu mirno«, pore-

Dr. Josip Poljak, geolog, speleolog, urednik Hrvatskog planinara, autor prvog planinarskog vodiča po Velebitu (1929.)

dani po starosti, čekali da on posegne u čarobnu ladicu, odakle bi izvadio tri velike čokolade i tri novčanice u protuvrijednosti današnjih sto kuna. Svakoga bi upitao za uspjeh i napredak u školi, i kako smo sve troje bili odlični đaci, slijedio bi njegov blagonakloni osmijeh, a mi bismo ga tada smjeli sa zahvalnošću zagrliti, poljubiti i zahvaliti se na poklonu.

U hodniku, na vješalici, visjeli su dedin slavni hubertus, ruksak, cepin, gojzerice, štap i nezaobilazan šešir s mnogobrojnim značkama. Znalo se da bi dedo, ako nije na terenu po Hrvatskoj, u nedjelju obavezno u ruksak strpao proviant piksu sa sirom, kruhom i škljocom – nožem, čija se oštrica od istrošenosti bitno skratila, te cepin,

* Tatek, očica (za svoju djecu), Joza i »herla«, od njemačkog Herrlein – deminutiv od Herr (za svoje sestre), dedo za unučad

Josip Poljak na Durmitoru 1933. (snimak iz fotoarhiva Eugena Kumičića)

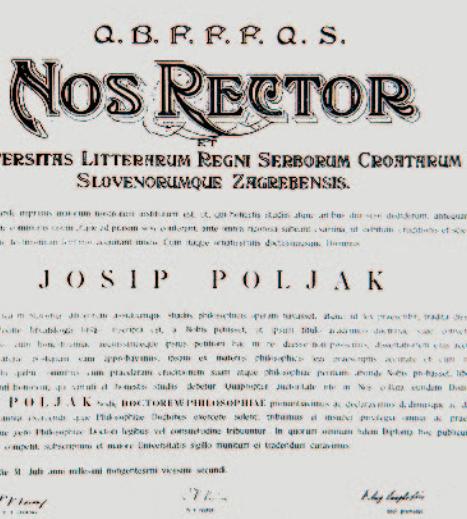
mali geološki čekić i povećalo, pa put pod noge u Samoborsko gorje sa svojim vjernim kolegama i prijateljima.

Znao bi i dedo doći k nama, osobito početkom srpnja, na mamin rođendan. Osim prigodnog poklona, često je donosio provijant piksu punu mirisnih šumskih jagoda koje bi nabrazao na svojim putovanjima po Lici, Velebitu i Plitvičkim jezerima. Ujesen bi donosio pregršt ciklama opojna mirisa, kojiput kakav runolist ili koji drugi cvijet. Njegov je ruksak uvijek skrivaо neočekivana iznenađenja.

Na višednevni teren išao bi »Kon-tikijem«, prastarim kombijem neodređene zelene boje, u kojem se moglo i prespavati. Jednog je ljeta išao na teren na Papuk i Krndiju, blizu tadašnje Slavonske Orahovice, odakle je bio rodom i gdje mu je živjela sestra. Tom je prilikom povezaо i mene da posjetim svoju pratetu u Orahovici. Nakon drndanja od nekoliko sati na usponu prema Papuku Kon-tiki je, naravno, krepaо, a mi smo satima strpljivo čekali šofera da dovede pomoć i onda se nekako dotrogljali do Orahovice.

Za mene je bio poseban doživljaj jedan jedini posjet njegovu Prirodoslovnom muzeju, kojem je predsjedavaо godinama. Jedno jutro, prema dogovoru, uputila sam se na Gornji grad i pronašla muzej, a onda i dedinu sobu. Bili su tu golem, masivan pisači stol, fotelja i zidovi puni polica s bezbrojnim knjigama. Poslije sam saznaо da je svoju veliku i silno vrijednu biblioteku darovaо muzeju, kao i vrijednu i impresivnu zbirku minerala i poludragoga kamenja. Sjedila sam pred njim gužvajući prstima svoju najljepšu haljinicu, dok mi je on pripovijedao, pokazuјući mi stvari i izloške koji su me mogli zanimati. Bio je oduševljen kad sam mu rekla da želim biti oceanografkinja, na što se on digao i iz svoje dojmljive biblioteke izvadio knjižicu o životu u podmorju, koju mi je i pokonio. Moj je doprinos oceanografiji nažalost izostao zbog drugog životnog opredjeljenja.

Dedo Jozo uživao je velik autoritet kao glava obitelji, ali i u stručnim krugovima i među prijateljima. Kako je bio nadasve samozatajan, istom smo nakon njegove smrti postupno saznavali i postajali svjesni kakav je bio erudit, koji je više od svega ljubio prirodu i planine, da je bio istraživač nemirna duha i velikog srca, u kojem je svatko od nas imao svoje mjesto.

Doktorska diploma Josipa Poljaka - bio je prvi geolog u Hrvatskoj koji je doktorirao obranivši rad sa speleološkom temom

Samoborski planinar Mirko Kleščić

Zrinka Kušer, Samobor

Ove se godine navršava 150 godina od rođenja Mirka Kleščića, jednog od velikana iz bogate prošlosti grada Samobora. U Samoborskem će muzeju u listopadu, u povodu proslave Dana grada Samobora, biti otvorena prigodna izložba. Pri spomenu Kleščićeva imena većina stanovnika Samobora ima pred očima prekrasnu secesijsku zgradu ljekarne koja se nalazi na glavnому samoborskom trgu. Tamo je Kleščić, kao magistar farmacije, imao svoj poslovni prostor, a na katu i prebivalište. Ljekarna posluje i dan-danas, nakon više od sto godina. Proučavanjem arhivskog materijala pohranjenog u Samoborskem muzeju stalno proširujemo spoznaje o tome tko je bio Mirko Kleščić i što je značio za javni, društveni i kulturni razvitak Samobora, grada u kojem je proveo najveći dio svoga životnoga vijeka. Uz to što je bio gradonačelnik u nekoliko mandata (od 1898. do 1904., od 1913. do 1914. te od 1919. do 1923.), djelovao je u gotovo svim društvima u gradu, a neka od njih unaprijedio je do zavidnih razina. Velik doprinos dao je i hrvatskom planinarnstvu.

Rođeni Jaskanac (29. kolovoza 1865.), pučku školu polazio je u rodnom gradu, gimnaziju u Karlovcu, a na Sveučilištu u Zagrebu završio studij farmacije. Od svoje 26. godine živio je i radio u Samoboru kao ljekarnik. Značajne stvari za Samobor napravio je kao gradonačelnik. Bio je na čelu Dobrovoljnoga vatrogasnog društva Samobor od 1900. do 1907. Društvo je već od svoga osnutka (1890.) imalo vlastitoga liječnika i ljekarnika te priručnu ljekarnu. Već 1897. Kleščić, kao ljekarnik

Društva, besplatno daje lijekove potrebne stradalnicima, a ostalima ih izdaje uz znatan popust. Na izvanrednoj glavnoj skupštini 20. svibnja 1900. postaje zapovjednikom DVD-a Samobor. Pod njegovim zapovjedništvom Društvo lijepo napreduje. Uz pomoć Đure Lesca i Bogumila Tonija, na proslavi u Krapini 1900. posebno se istaknuo samoborski DVD. Tom je prilikom Kleščić postao počasni član krapinsko-gorskih DVD-a. Uz pomoć Općine nabavljeni su 1901. visoke ljestve na kolicima. Pod njegovim vodstvom nabavljena je 1904. velika štrcaljka, a izgrađen je i novi penjački toranj. Iste godine Društvo o svom trošku nabavlja kola izrađena u Samoboru, da bi se što prije stizalo na mjesto nesreće. Zbog učestalih požara u okolini Samobora, Društvo se zauzima za osnivanje područnih vatrogasnih odjela. Tako se osniva odjel u Rudama, a nove vatrogasce obučavaju Bogumil Toni, Đuro Lesec te Mirko Kolarić iz Zagreba. Godine 1905. odbor zaključuje da bi Društvo trebalo dobiti i novi barjak. Kleščić je bio i starješina Hrvatsko-slavonske vatrogasnog zajednica, a 4. svibnja 1907. prihvaćena je njegova ostavka na mjesto zapovjednika DVD-a Samobor.

Bio je dugogodišnji predsjednik pjevačkog društva »Jeka«, osnovanog 1874. Godine 1894. prvi put postaje predsjednik toga Društva. Vrlo je marljivo i predano radio na stabilizaciji i unutarnjem preustroju. Kupljen je novi harmonij i izrađen prvi »poslovnik«, kao podakt »Društvenih pravila« koja je morao potpisati svaki pjevač te tako jamčiti da će se držati svih svojih dužnosti i obveza. Kleščić je već u prvoj godini svoga mandata potaknuo podizanje spomenika Ferdi

Livadiću, do čijeg će ostvarenja doći tek osam godina poslije. U Samoboru je ideja o podizanju spomenika znamenitom skladatelju imala velik odjek te je 13. siječnja 1895. »Jeka« odlučila održati barem koncert njemu u čast, nazvan »Livadićeva večer«. Krajem godine nastaju razmirice u upravi »Jeke« i Kleščić podnosi ostavku. No, nikad se nije posve povukao, već je stalno poticao i svojim entuzijazmom budio duh i svijest članova Društva, da ne propadne i ne zamire rad i trud njegovih osnivača. Što se spomenika Livadiću tiče, iako prvočno zamišljen da ukrašava pročelje Livadićeva dvorca, 19. svibnja 1902. reljef je postavljen na zgradu gradske vijećnice. Tom je prilikom Kleščić održao nadahnut govor. Društvo »Jeka«, čiji je rad zamro početkom 20. stoljeća, ponovno je oživio svojim entuzijazmom i poticajima upravo Kleščić te su ga 1905. izabrali za predsjednika. Na toj dužnosti ostaje sve do 2. srpnja 1925.

Kleščić se smatra ocem samoborskog novinstva. Bio je pokretač, prvi vlasnik i urednik »Samoborskog lista«, koji je počeo izlaziti 20. kolovoza 1904. kao »Ljetovališni vjesnik«. Pokretanje novina bilo je potaknuto rodoljubnim žarom i ljubavlju spram ljepota Samobora, koji je tih godina bio u prvom redu lječilište i ljetovalište obdareno mnogim čarima čiste i netaknute prirode. U tom se okružju 30. kolovoza 1905. otvara u Samoboru Hydropatsko lječilište na današnjem Vugrinščaku. Osnivali su ga dr. Mijo Juratović i ljekarnik Kleščić. Zlatno doba lječilišta trajalo je do početka Prvoga svjetskog rata, a lječilo se hladnom vodom, kupkama, masažama, tuševima, sunča-

njem, šetnjama po svježem šumskom zraku... Bilo je to doba procvata turizma; gotovo svaka kuća u Samoboru iznajmljivala je sobe, otvoren je Pension »Lavica«, a Općina je tijekom tri mjeseca plaćala vojnu glazbu ili salonski orkestar iz Beča da svira na kupalištu, u »Lavici«, na glavnem samoborskom trgu... Ne samo da se na otvorenju lječilišta skupila društvena elita – zagrebački liječnici, kotarski upravitelj, kotarski liječnik, trgovšni upravitelj, upravitelj željeznice, vlasnik kupališta u Sv. Heleni itd. – već iz popisa gostiju koji je objavlјivan u »Samoborskem listu« vidimo da je lječilište tijekom godina posjećivala elita iz čitavoga srednjoeuropskoga kruga. Bilo je tu gostiju iz Beča, Praga, Graca, ali i iz cijele Hrvatske. S umjetničkoga gledišta, bilo je to doba secesije, doba procvata građanskog života, estetike, vrijeme intenzivnog rada i osnivanja mnogih društava, doba čestih odlazaka u kazališta, na predstave, plesove... S pravom se može reći da je to bilo zlatno doba samoborskog turizma, kojemu je osnova bila ništa drugo doli ljubav spram grada u kojem se živi.

Kleščić se bavio fotografiranjem te je snimio mnogobrojne slike uvrštene u Langovo kapitalno djelo »Samobor – narodni život i običaji« iz 1915. Bio je sportaš i planinar, predsjednik Biciklističkoga kluba, član kluba »Šišmiš«. S dvojicom je prijatelja, Mirkom Botheom i Erikom Alexandrom, 1887. poduzeo herojsko putovanje na biciklima s velikim prednjim kotačem od Zagreba do Trsta i natrag. Putovali su preko Karlovca, Delnice, Bakra, Rijeke, Opatije i Istre, a u Trstu ih je srdačno dočekao tamošnji »Veloce Club Trie-

Tenisaci na igralištu Bahovca 1900. – M. Kleščić prvi s desne strane, arhiv Samoborskog muzeja

Biciklisti - Mirko Kleščić prvi slijeva, arhiv Samoborskog muzeja

Hrvatsko pjevačko društvo »Jeka« i samoborski planinari na Japetiću pri posveti Mesićeve kuće 4. listopada 1925.

stino«. Putovanje prepuno avantura trajalo je oko mjesec dana. Ponovali su ga nakon tri godine, ali su ga taj put produžili do Venecije. Ti su podvizi bili poticaj da se u Samoboru 1893. osnuje Biciklističko društvo. Osim originalnoga Kleščićeva bicikla, fotografija i dnevnika putovanja, Samoborski muzej čuva i pravila Biciklističkog društva od 4. kolovoza 1893., s potpisom Mirka Kleščića i Ratka Buzine.

Od sportova, Kleščić je prakticirao i tenis. Prvi teniski teren u Samoboru izgradio je 1890. Maks Montecuccolli na svojem posjedu u Taborcu. Ubrzo se tenis kao zanimljiva i dinamična igra ukorijenio u Samoboru pa se grade i teniska igrališta na glavnem trgu (Bahovec – 1894.) te na Vugrinščaku (1899.). Na izloženoj fotografiji u sportskoj zbirci Samoborskog muzeja vidi se Kleščić s reketom u ruci, u društvu gospoda i djece na teniskom terenu u dvorištu kuće Bahovec.

Bavio se i skijanjem. Dapače, bio je vrlo vješt skijaš. Još krajem 19. stoljeća skijao je obroncima Oštrelja i Plešivice, a tada je u Samobor, u posjet svojem bratu, počeo dolaziti i mladi zagrebački profesor dr. Franjo Bučar. Svoje revolucionarne ideje o sportu, koje je prihvatio u Stockholmu, kamo je bio poslan od Zemaljske vlade na tečaj za mlade učitelje, Bučar je počeo uvoditi u svakod-

nevnu nastavu tjelesnog odgoja u školama. I on je skijao obroncima Samoborskog gorja. Vlasnici lивада i proplanaka po kojima se skijalo tada nisu imali razumijevanja za tzv. »bijele vragove« koji su skijali mimo svih putova i staza. Kleščić je svojim ugledom i poznanstvima te poznatim govorničkim talentom uspio smiriti sve nesporazume pa su pitomi obronci Samoborskog gorja još dugo služili za razne skijaške utrke, natjecanja, skijaške škole i sl. Bio je i pročelnik skijaške sekcije u podružnici HPD-a »Japetić« od 1932. i tom prilikom veselo zahvaljuje svima na izboru te hvali uspjehe mlađih skijaša. Na redovnoj skupštini podružnice »Japetić« 12. svibnja 1934. dobio je nagradu Hrvatskoga akademskoga športskoga kluba iz Zagreba kao jedan od prvih skijaša u Hrvatskoj, dok je taj sport još bio u začetku. HAŠK je zatim podijelio nagrade natjecateljima u skijaškim natjecanjima i tada prvi put pokal Trgovišta Samobor dolazi u ruke »Japetića«, jer su ga triput uzastopce osvojili članovi ski sekcije. Već 3. lipnja 1935. daje ostavku na članstvo u upravnom odboru ski sekcije, ali još 13. siječnja iste godine predsjedava sucima na skijaškoj utrci (trasa: Piramida na Tepcu – Trg kralja Tomislava). Nešto prije ostavke, na redovnoj glavnoj skupštini podružnice »Japetić« 18. svibnja 1935., hvali mlade koji su sve

aktivniji u radu podružnice. Ski sekcija broji 80 članova, a postoje i mnogi prijatelji koji je podupiru. Nakon svega hvali i predsjednika »Japetića« Stjepana Šoića, njegov rad, volju i predanost, te mu s ponosom predaje diplomu kojom je imenovan začasnim članom središnjice HPD-a. Nakon Kleščićeve je ostavke na izvanrednoj skupštini izabrana nova uprava »Japetića«.

U Samoboru je 1886. osnovano Društvo za poljepšavanje Samobora sa zadatkom da se skrbi o uređivanju grada, počevši od ulica, pločnika, kanalizacije, uvođenja javne petrolejske rasvjete, uređenja korita potoka Gradne, sadnje drvoreda, pa sve do oživljavanja i pošumljavanja Anindola i Stražnika. U Samoborskom muzeju čuvaju se originalni zapisnici sa sjednica glavne skupštine i odbora Društva od 1899. do 1913. Iz njih iščitavamo veliku aktivnost Društva tijekom tih četrnaest godina, a također i činjenicu da je Kleščić bio ne samo aktivan član odbora, već i predsjednik Društva od 1910. Posebno se zalagao i za postavljanje tzv. škrabica, u kojima bi se skupljali prilozi u korist Društva i zatim iskoristili za nabavu drveća za sadnju, postavljanje klupa u perivojima ili općenito za uređenje grada. Predložio je izgradnju vidikovca - piramide 1908. i ponovno 1909. te odabrao njenu lokaciju na Tepcu iznad Staroga grada Samobora. Drvena piramida konačno je postavljena 1913., kao preteča današnje, metalne.

Godine 1911. odlučeno je da će se u Samoboru markirati svi putovi i šetališta. Fran Hrčić je tom prilikom, na molbu predsjednika Kleščića, izradio nacrt samoborskih šetališta i izletišta. Prionulo se raščišćavanju i uređivanju putova te postavljanju četiri do pet orientacijskih ploča. Iste je godine markiran put Samobor – Anindol – Tepec – Cerje – Manja Vas – Rude – Samobor. Kao predstavnik Društva za poljepšavanje Samobora, Kleščić na sjednici podružnice »Japetić« 27. kolovoza 1923. predaje sve informacijske ploče i putokaze te se stavlja na raspolaganje podružnici zbog bogatoga vlastitog iskustva u markiranju putova. Godine 1925., na godišnjoj skupštini »Japetića«, u Odboru za markiranje ušao je i Kleščić te je već 1927. zabilježeno da je u Samoborskem gorju markirano više od 100 km putova. Kleščić se tada spominje i kao pročelnik za markacije. U razdoblju do Drugoga svjetskog rata markiran je tzv. »Pasarićev put«, uređivan je okoliš Cerinskog vira te se markira

prilaz od Smerovišća do slapa. Označen je i put na piramidu na Plešivici, put na Stojdragu uz potok Ludvić do Grdanjaca te dalje cestom do Gabrovice, uređen je prilaz do Okić-grada i serpentine od Šoićeve kuće do staroga grada Lipovca itd. Do kraja 1936. podružnica »Japetić« imala je 150 km markiranih staza, na kojima je bilo postavljeno oko 300 putokaza.

Članom Hrvatskoga planinarskog društva Kleščić je postao još u Jastrebarskom 1880., a iz Samobora je HPD-u pristupio 1905. Dopisom od 10. srpnja 1923. HPD, Središnjica u Zagrebu, izražava želju da se i u Samoboru uskoro osnuje podružnica te nadodaje da su se već prije gospoda Presečki, Hrčić, Kleščić, Adolf Weber i cijeli klub »Šišmiš« zanimali za osnutak podružnice u Samoboru. Kleščić je sudjelovao na drugoj sjednici podružnice »Japetić« (27. kolovoza 1923.) i tom prilikom poklanja gore navedene putokazne ploče Društva za poljepšavanje Samobora te nudi pomoći u markiraju putova. Članom »Japetića« postaje 1924., kada opet na sebi svojstven, kreativan način unosi razne novine i promjene. Predložio je osnivanje Odbora za markacije kojem, osim njega, pristupaju još trojica članova. Zalagao se za očuvanje ruševina staroga grada Okića, koji je tada bio u vrlo lošem stanju. Zatim je 1925. predložio postavljanje ploče na vrh Oštrca kao spomen na prvi izlet HPD-a u Samoborsko gorje. Ploča je postavljena tek 1953.

Prilikom otvorenja tzv. »Pasarićevog puta«, 17. svibnja 1925., koji je vodio od ceste Samobor – Rude preko Gregurić Brega na Oštrc, okupljene je pozdravio upravo Kleščić, koji je ujedno bio i vođa puta, a u govoru je naglasio zasluge Josipa Pasarića za razvoj planinarstva, posebno u okolini Samobora. Dan prije, predavanja o Kleku, Gorskem kotaru, Velebitu i Samoborskem gorju održali su Josip Pasarić i Mirko Kleščić. Pozdravio je prisutne i prilikom otvaranja Mesićeve kuće 4. listopada 1925., gdje je govorio o važnosti toga malenoga skloništa, spomenuo zasluge Stojana Mesića, upravitelja šumske eksplotacije, te proglašio kuću otvorenom za sve planinare.

Od 1926. bio je potpredsjednik podružnice »Japetić« i već sljedeće godine na godišnjoj skupštini obavijestio da su markirani gotovo svi putovi u Samoborskem gorju i da su postavljeni putokazi. U »Lavici« je 2. ožujka 1929. održana planinarska zabava koju su organizirale podružnice »Japetić«

i »Runolist«. Zanimljivo je da su tom prigodom izabrani miss i mister planinarstva – Verica Šoić i Mirko Kleščić!

Od 1929. povjerena mu je izrada opisa putova u Samoborskom gorju za potrebe središnjice HPD-a. Na godišnjoj skupštini »Japetića«, 18. travnja 1931., nabraja zasluge predsjednika podružnice Stjepana Šoića i predlaže da se nova kuća u Lipovcu nazove po njemu, što je jednoglasno prihvaćeno. Zalaže se i za veću aktivnost fotosekcije podružnice. Predlaže da se raspisne natječaj za najbolje radove te da se priredi i izložba fotografija.

Teško je nabrojati sve Kleščićeve zasluge za napredak HPD-a i podružnice »Japetić« kad ih je bilo toliko mnogo. Bio je iznimno cijenjena ličnost, njegovi su se prijedlozi uvijek usvajali, a njemu samome nikada nije bilo teško zastupati podružnicu na skupštinama, otići npr. na Kongres HPD-a u Dubrovnik 1935. ili donirati novac, lijekove i sve svoje slobodno vrijeme. Nebrojene su njegove zasluge i trebamo ih se s ponosom i zahvalnošću sjećati. Posljednji dokumenti koje posjedujemo iz doba njegova života jesu njegova počasna ulaznica za »Noć u Lipovačkom domu« od 23. siječnja 1937. te poziv na Skijašku redutu u »Lavicu« od 9. veljače 1937.

Sigurna sam da u ovome tekstu nisam nabrojala sva društva u kojima je djelovao i u koja je utisnuo svoj, tako važan osobni pečat. Naišla sam na podatak da je bio i povjerenik Matice hrvatske u Samoboru (1936. izražavaju mu se čestitke za 25 godina požrtvovnog rada!), a i član malo poznatoga Kluba »Saletl«. Bilo je to udruženje uglavnom zagrebačkih intelektualaca i kulturnih radnika, te ponekog Samoborca. Zvučna su to imena – Oton Kučera, Milan Šenoa, Nikola pl. Faller, dr. Ivan Hoić, dr. Stjepan Miletić, pa smo utoliko ponosniji što se među njima našao i naš Kleščić. Oni su jednom mjesечно dolazili u Samobor, održali sastanak, otišli na izlet u samoborsku okolicu, a na povratku se zadržali na jelu i piću u gostionici Ive Budija, gdje im je bilo i sjedište. Društvo »Saletl« imalo je i humanitarni karakter, pa su nerijetko i novčano podupirali razne akcije i pothvate Društva za poljopravljivanje Samobora.

Kleščić je preminuo 20. prosinca 1938. u Samoboru. Još su mu dugo nakon smrti sva društva u kojima je djelovao odavala počast. Njegov

Mirko Kleščić, snimak iz fotoarhiva Sonje Kleščić

sin Mirko Kleščić mlađi nastavio je očev put kao ljekarnik i član »Japetića«, a također i kao sportaš – bio je član Akademskoga športskoga kluba »Šišmiš«, 30. srpnja 1911. sudjelovao je kao plivač na mitingu koji je održan na bazenu Hydropatskog zavoda, a 3. kolovoza 1919. nastupio za momčad »Okića« u vaterpolskoj utakmici protiv momčadi »Concordije«. Bila je to prva vaterpolska utakmica u Hrvatskoj! Godine 1939., nekoliko tjedana nakon očeve smrti, Kleščić mlađi upućuje dopis podružnici HPD-a »Japetić«, u kojem se u ime obitelji zahvaljuje na izrazima sućuti, a podružnica mu se nekoliko dana prije zahvaljuje na darovanom priboru za priručnu apoteku namijenjenu lipovačkom domu.

Zbog svih nabrojanih zasluga (a i onih koje nisu stale u ovaj tekst, te onih koje se tek trebaju istražiti) Mirko Kleščić zasluguje dostojno obilježavanje godišnjice rođenja i počasno mjesto u našem sjećanju kao jedan od najzaslužnijih stanovnika grada Samobora i planinara u razdoblju između dva svjetska rata.

V R H

Mali Plažur na Medvednici (597 m)

Stari grad Medvedgrad, nalazi se na vrhu zvanom Mali Plažur, na južnoj strani Medvednice. Medvedgrad je tipičan srednjovjekovni zamak, lijepo vidljiv iz Zagreba. Sagradio ga je zagrebački Kaptol od 1249. do 1254., a 1590. bio je toliko oštećen potresom da je morao biti napušten tako da se već 1642. spominje kao ruševina. Godine 1979. počela su arheološka istraživanja i rekonstrukcija pojedinih dijelova. Nakon osamostaljenja Hrvatske obnovljena je južna kula i pod njom je uređen spomenik pod nazivom Oltar domovine, djelo kipara Kuzme Kovačića. Taj spomenik tvore velike kamene kocke različitih vrsta kamena i veličina, s isklesanim hrvatskim motivima i stihovima hrvatske himne, složene u stilizirani hrvatski grb. Unutar zidina je okogonalna kapela Sv. Jakoba. S vrha se pruža širok vidik na Zagreb.

Koordinate: N 45° 52'11.0"E 15° 56'27.3"

Žig: Metalni žig nalazi se na lijevom zidu kod ulaza u Medvedgrad

Prilazi: Šestine – Medvedgrad 1 h
Šestine – Kraljičin zdenac –

Medvedgrad 1.15 h

Put za uspon na Medvedgrad počinje u Šestinama, kod popularnog restorana »Šestinski lagvič« (1 km sjeverno od crkve u Šestinama). Posjet Medvedgradu može se lijepo povezati s obilaskom Kraljičina zdenca, koji se nalazi u dolini potoka Kraljevca istočno od gorskog rebra na kojem se nalazi Medvedgrad.

KT: Hrvatska planinarska obilaznica,
Planinarski put Medvednicom

U svakom broju predstavljamo planinarske kuće, obilaznice, vrhove Hrvatske planinarske obilaznice, zanimljive internetske stranice i poneku zanimljivost iz prošlosti

VESNA HOLOVAC

Planinarsko natjecanje »Gojzerica«

Organizator natjecanja:

HPD Željezničar, Zagreb,
Trnjanska 5b

**Uvjet za stjecanje
prvog priznanja:**

obilazak 10 planinarskih
obilaznica

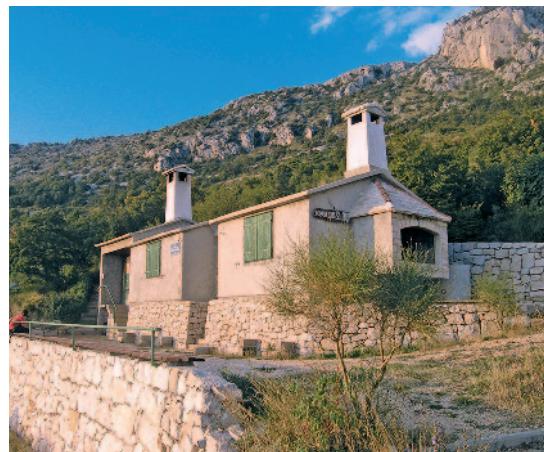
Informacije:

Bernard Margitić,
091/53-36-396

Pravila natjecanja:

www.hpdzeljezniciar.hr/
obilaznice/gojzerica

HPD »Željezničar« iz Zagreba ustanovio je 5. listopada 2001., prigodom Dana željezničara, natjecanje »Gojzerica«, kojim je nastavljena tradicija natjecanja »Planinar-transverzalac« (1976. – 1991.). Riječ je o svojevršnom natjecanju u obilasku planinarskih obilaznica. Planinar koji dokaže da ispunjava određene uvjete za svaki postignuti stupanj u natjecanju osvaja kao priznanje značku određene boje. Sustavom natjecanja predviđeno je trideset osnovnih stupnjeva priznanja i 5 dodatnih. Odgovarajući stupanj priznanja stječe se obilaskom određenog broja obilaznica (po 10 više u odnosu na prethodno priznanje) i dodatnim uvjetima koji se odnose na Hrvatsku planinarsku obilaznicu (HPO) i obilaznicu »Hrvatske planinarske kuće« (HPK). Natjecatelj koji dokaže da je obišao stotinu ili više planinarskih obilaznica može zatražiti Počasnu gojzericu. Broj bodova pojedinoj obilaznici dodjeljuje Komisija za obilaznice HPDŽ. Obilazak odgovarajućeg broja obilaznica dokazuje se slanjem ovjenjenih dnevnika. Priznaju se sve planinarske obilaznice u Hrvatskoj i inozemstvu.

PLANINARSKA KUĆA

Planinarska kuća Pod Koludrom (325 m)

Planinarska kuća Pod Koludrom zidana je prizemnica koju je HPD »Ante Bedalov« iz Kaštel Kambelovca sagradio na zemlji koju je planinarima ustupio župni ured. Ime nosi po stijeni Koludar (600 m) ispod koje se kuća nalazi. Jedna prostorija je stalno otvorena i služi kao jednostavno sklonište sa stolom i klupama, a druge dvije prostorije (spavaonica i blagovaonica) su zaključane. Na kuću je s istočne strane dozidano vanjsko ložiste.

INFO

Otvorena: nedjeljom i po
dogovoru

Opskrbljena: po dogovoru
Nema mjesta za noćenje

Upravlja: HPD Ante Bedalov, Kaštel
Kambelovac

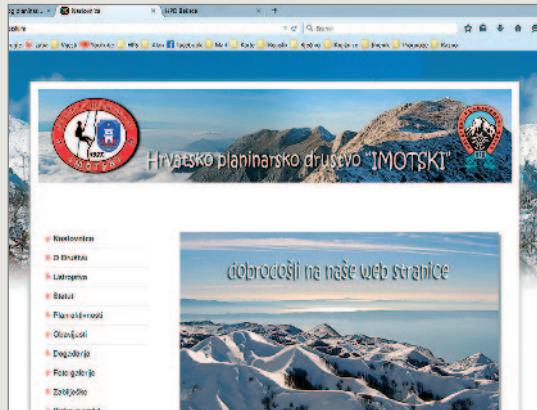
Informacije:

Tomislav Tadin 099/23-40-136,
091/20-17-254

Prilaz vozilom: asf. cestom iz
Kaštel Starog prema Malački, pa d.
mak. požarnim putom do kuće

www.hpd-imotski.hr

HPD »Imotski« predstavlja se na webu atraktivnim zimskim slikama Biokova te skromnim, ali pažljivo odabranim i uredno organiziranim sadržajima. Osim Statuta, pregleda ustroja te povijesti društva, aktualnih informacija i fotogalerija, web imotskih planinara sadrži mali praktični vodič po Biokovu s kvalitetnim opisima, fotografijama i zemljovidima. Dio weba posvećen je aktivnostima Speleološkog odsjeka. Tu je i nekoliko članaka prenesenih iz »Hrvatskog planinara«, koje su napisali članovi HPD-a »Imotski«.

www.hpd-imotski.hr

IZ PLANINARSKE PROŠLOSTI

PD Zagreb - prvo planinarsko društvo nakon Drugog svjetskog rata

U Zagrebu je poslije Drugog svjetskog rata osnovano sedamdesetak planinarskih društava, a ona okupljuju gotovo polovicu svih planinara u Hrvatskoj. Tradicionalno najveće planinarsko društvo u Zagrebu i Hrvatskoj je HPD Zagreb-Matica, osnovano u svibnju 1948. pod imenom PD Zagreb. Osnivači su mu bili mahom članovi predratnog HPD-a. Društvo je u svom početku postiglo jedinstven rekord – u doba kad je u jednom gradu bilo dopušteno samo jedno planinarsko društvo, imalo je 12.008 članova. Kad je 1950. ta restrikcija ukinuta, pojedine skupine članova osnivale su nova društva, a da bi se to naglasilo društvenom imenu PD Zagreb pridodata je riječ Matica. Društvo je od svog osnivanja do danas promijenilo tri sjedišta, sva u krugu od stotinjak metara. Bila su to Marićev prolaz, Bogovićeva ulica i, danas, palača Prve hrvatske štedionice, u Petrićevoj 4. Planinarski rad u HPD-u Zagreb-Matica organiziran je u više sekcija. Najustrajnija među njima je skupina Goranin koju je 1951. osnovao Eugen Kumičić i ostao joj na čelu rekordne 52 godine. Uz nju, veće uspjehe ostvarile

su omladinska, ekološka i orijentacijska sekcija te Sekcija društvenih izleta. PD Zagreb je od 1950. do 1954. upravljao planinarskom kućom na Sljemenu, koju je uredio u bivšoj gostionici Prekratić. Kad je ona napuštena, članovi su pod vodstvom agilnog predsjednika Ivana Pačkovskog uredili veliki dom na Puntijarki, te ga nakon dovršenja nazvali njegovim imenom. Među većim uspjesima društva izdvaja se trasiranje i održavanje Goranskog planinarskog puta, redovite planinarske škole i ekološka akcija »S.O.S. za Velebit«. Bogata društvena povijest predstavljena je povodom 60. obljetnice društvenog djelovanja atraktivnom knjigom »HPD Zagreb-Matica 1948-2008.«

Željko Poljak i Alan Čaplar

Vremeplov

1. 5. 1960. prvi puta organiziran Prvosvibanjski skup alpinista u Aniča luci u Velikoj Paklenici

4. 5. 1993. Ivica Piljić iz Splita postaje predsjednik Svjetske sportsko penjačke federacije - prvi je Hrvat na čelu nekog međunarodnog sportskog saveza

15. 5. 1979. Stipe Božić, prvi Hrvat na najvišem vrhu svijeta Mount Everestu

17. 5. 1875. organiziran prvi izlet u povijesti hrv. planinarstva: Rude - Oštrc - Plešivica

19. 5. 2009. Na ekspediciji HPS-a sestre Darija i Iris Bostjančić popele se na Mt. Everest, a dva dana kasnije isto su učinile Milena Šijan i Ena Vrbek

20. 5. 1948. osnovan PD »Zagreb«, prvo planinarsko društvo u Hrvatskoj poslije Drugog svjetskog rata

21. 5. 2000. u Samoboru otvorena Hrvatska planinarska obilaznica sa 135 kontrolnih točaka

29. 5. 1953. Novozelandanin Edmund Hillary i Šerpa Tenzing Norgay, članovi Britanske ekspedicije popeli su se na vrh svijeta Mt. Everest

Dr. Srećko Božičević

(1935. – 2015.)

U Zagrebu se 22. ožujka ugasio život najstarijeg suradnika našega časopisa – u 81. godini života, u umirovljeničkom domu, gdje je živio posljednjih desetak godina, preminuo je planinar, pionir hrvatske speleologije, hidrogeolog, zaštitar prirode, publicist i znanstvenik dr. Srećko Božičević. O tom se neobično marljivom, plodnom i ustajnom istraživaču hrvatske prirode može u povodu njegova odlaska pisati s različitih gledišta; ovdje ćemo dati prednost planinarskom jer je u planinarskoj organizaciji započeo svoju životnu karijeru i posvetio joj dio svog života. U ovom je časopisu započeo surađivati kao srednjoškolac prije 65 godina (!) putopisom »Na Zvečevo« (1950, str. 342), a upoznao sam ga prije 56 godina kada sam postao urednikom: donio mi je zanimljiv rukopis »Doživljaji iz podzemlja«, koji sam odmah objavio (1959, str. 64), i tako je počela naša dugogodišnja suradnja. Imao je izvanredan smisao za publicistički rad i 1962., na moj prijedlog, postao je član uredništva ovog časopisa. U njemu je objavio više od stotinu naslova najrazličitije planinarske tematike i sam ih ilustrirao, jer je bio vrstan crtač i fotograf.

Nemjerljiv je njegov doprinos razvitu hrvatskog planinarstva, a jedva da mu ima preanca po raslagama za razvoj planinarske speleologije. Njome se započeo baviti 1951. kao amater u speleološkoj sekcijsi PD-a »Zagreb«, a zatim družeći se s graditeljem »500 stuba« na Medvednici Vladimirom Horvatom. S vremenom se, stekavši naobrazbu – slično akademiku Mirku Malezu – razvio iz amatera u vrhunskog profesionalca. Zahvaljujući takvom stručnom razvoju shvatio je znanstvenu korist praktičnog povezivanja profesionalne speleologije s amaterskom, »sportskom«, i ovoj drugoj dao golem doprinos time što je na velikim hidrogeološkim istraživanjima našega kraza angažirao amatore. O Božičeviću se dosad mnogo pisalo, posebno kao o speleologu, a speleolozi će zasigurno još pisati o njemu. Sljedeće retke posvetit ćemo, po običaju, njegovu životopisu, a zatim ga pokušajem psihograma prikazati kao čovjeka s osjećajima, ambicijama i tegobama – jer takve ličnosti zavrjeđuju da ih ne pamtimos samo po skromnim i suhoparnim činjenicama iz autobiografije koja slijedi. U njoj je Božičević sam sažeo svoj životni put i najbolje je da taj dio životopisa prepustimo njemu samom. Evo što je o tome doslovno napisao, u trećem licu, kad sam ga 1993. zamolio za biografske podatke!

Roden u Velikoj Trnovitici 16. siječnja 1935., inženjer geologije, hidrogeolog i speleolog. Školovao se u Zagrebu gdje je diplomirao na Geološkom odjelu (geografski smjer) PMF-a. Magistrirao je s temom iz

hidrogeologije (o ponornici rijeke Gacke u Lici) god. 1973., a doktorirao radom o geomorfologiji speleoloških objekata Istre god. 1985. Od 1959. zaposlen u Geološkom zavodu (sada Institut za geološka istraživanja) u Zagrebu kao znanstveni suradnik, gdje pretežno radi kao istraživač i organizator hidrogeoloških i speleoloških istraživanja na području dinarskoga krša. Do sada je objavio velik broj stručnih radova (oko 120), najviše iz speleološke problematike, te iznosio svoje rezultate na brojnim kongresima, simpozijima, savjetovanjima u nas i u inozemstvu. Bio je tehnički i glavni urednik »Speleologa«, član je uredništva »Prirode«, bio je član redakcije »Naših planina«, a sada je tehnički urednik »Geologia Croatica« te urednik »Male znanstvene knjižnice« Hrvatskoga prirodoslovnog društva. Istaknuti je pobornik zaštite prirode kao član Republičkog savjeta za zaštitu prirode, kao član i vršilac dužnosti predsjednika (1980–1982) Hrvatskog ekološkog društva, a godine 1992. izabran je za predsjednika upravnog odbora NP »Plitvička jezera«. Od 1995. član je Speleološkog društva Hrvatske (i član uprave od 1960.) te u nekoliko mandata tajnik i dopredsjednik Hrvatskoga geološkog društva. Suradnik je Komisije za krš HAZU-a i član Znanstvenog savjeta za promet i ekologiju HAZU-a, suradnik Leksikografskog zavoda u Zagrebu te autor nekoliko obrazovnih TV emisija, kao i konzultant za izradu školskih edukativnih filmova iz područja krša. Dugogodišnji je vodeći speleofotograf u Hrvatskoj, posebno u koloru. Do sada je imao petnaest samostalnih izložbi umjetničke fotografije, a sudjelovao je još u

desetak klupske izložbi. Održao je više od 250 putopisnih, stručnih i znanstveno-popularnih predavanja, popraćenih vlastitim kolor dijapozitivima. Član je speleoloških odsjeka PD-a »Zagreb« od 1951., a od 1953. PD-a »Željezničar« u Zagrebu, neko vrijeme i tajnik, 1957. obnovio Speleološki odsjak u PDS-u »Velebit«, od 1960 do 1962. pročelnik je Komisije za speleologiju PSH, nosilac značke »speleolog«, speleološki je instruktor i dobitnik priznanja »Zasluzni speleolog«. Stalni je suradnik »Naših planina« od 1950., i u njima je do sada objavio više od 80 (do konca života objavio ih je više od 100 – Ž. P.) članaka (pretežno speleološkog sadržaja) te izradio nekoliko desetaka crteža, karata i skica, objavio više od 350 napisa u drugim časopisima, revijama i novinama, uglavnom znanstveno-popularnog sadržaja, te manjim dijelom putopisnoga karaktera s književnim ambicijama. Članke ilustrira vlastitim fotografijama i crtežima. Primio je velik broj priznanja i nagrada za fotografiju i ostale svoje aktivnosti, među ostalim Zlatni znak PSH (1969), PSJ (1962) te Republičku nagradu »Fran Tučan« za popularizaciju znanosti i speleologiju god. 1987., a za 100-godišnjicu fotografije u Hrvatskoj pismeno priznanje. Knjige: *Vladimir Horvat i njegovih 500 stuba* (1969), *Spilja Vrlovka* (1971), *Čovjek u podzemlju* (1977), *Kroz naše spilje i jame* (1983. i 1984.), *Jame (kao) grobnice* (1991), *Fenomen krš* (1992).

Božičević je na kraju dodata izbor naslova svojih planinarskih članaka, ali nećemo ih nabrajati jer se svi lako mogu u cijelosti pročitati na internetu (www.HPS, Hrvatski planinar, Bibliografija, Srećko Božičević), ali dodat ćemo da je njegovo životno djelo ili, kako je sam tvrdio, njegova najdraža knjiga, Kamen i voda – Rock and Water (2000.; dvojezična, dva izdanja). Godine 1995. proglašen je počasnim članom Hrvatskoga geološkog društva, a 2004. počasnim članom Hrvatskoga speleološkog saveza. Njegovim je imenom nazvan špiljski kukac Croatodirus bozicevici.

Toliko o Srećku suhoparnim, taksativnim nabranjem, a o onome o čemu tada nije mogao pisati neka svjedoči ovih nekoliko rečenica iz pisma koje mi je napisao o ispaštanju zbog hrvatstva: »Otac mi je '45-te godine bio osuđen na 15 godina zabrane pisanja publicističkog rada jer je za NDH sastavljaо početnicu za nepismene domobrane. Ja se nisam mogao upisati u 8. razred gimnazije bez rada na pruzi Banja Luka – Doboј.« Kao član Matice hrvatske stradao je i 1971. prilikom gušenja Hrvatskog proljeća. Nakon pretresa stana napisao mi je: »Značka MH mi je oduzeta, a iskaznicu sam dobro sakrio i nisu je našli. Original Ti mogu pokazati kada dođem do Tebe.«

Kao dugogodišnji Srećkov suradnik i prijatelj skicirat ću, na kraju, kratak psihogram toga neobičnog intelektualca, koga su suvremenici katkad teško shvaćali, često se s njim sukobljavali i prigovarali mu. Bio

je rijetko pošten čovjek, čovjek od riječi u koga ste se uvijek mogli pouzdati, ali bio je pretjerano kritičan (više prema drugima nego prema sebi). Uputio je nebrojene ispravke i proteste zbog raznih netočnosti objavljenih u dnevnom i stručnom tisku. Jedanput sam negdje objavio članak od dvjesto redaka i kad ga je pročitao, uputio mi je pismo s oštrom kritikom od oko petsto redaka (većinom objektivnom), bez ijedne riječi pohvale. Ali je završna rečenica pokazala svu njegovu dobronamjernost: »Zašto mi nisi taj tekst dao na čitanje prije tiska, mogao sam ti ga popraviti«. Svuda je oko sebe, pa i u privatnom životu, najprije zapažao greške i bez susetezanja ih kritizirao, ali nikad zlonamjerno, svima je nesobično pomagao i težio savršenstvu, često na način koji okolini nije bio simpatičan. Iako je u planinarskoj organizaciji kao stručnjak bio vrlo cijenjen i poštivan, dao joj je pisani ostavku (!) zato što se u njoj za vapnenačko područje umjesto krš rabi riječ kras (proglašio je tu hrvatsku riječ tuđicom). Bio je izrazito marljiv, požrtvovan, produktivan i darežljiv, nije mario za osobni probitak i novac mu je bio zadnja briga, ali u svojoj gotovo romantičnoj zanesenosti nije shvaćao da čovjek koji sav svoj život s entuzijazmom posvećuje znanosti, otprije poput Nikole Tesle, ne može očekivati normalan privatni i obiteljski život. Oba pokušaja, tijekom kojih su mu se rodile dvije kćeri, završila su za njega tragično. U biti, bio je nesretan, gotovo je fizički patio zbog toga što ljudi oko njega čine pogreške, nesretan i onda kad time nije bio osobno tangiran. Nije imao sreće ni u materijalnom pogledu, sve što je naslijedio ili stekao izgubio je, ostao je i bez svoje vrijedne, teško stecene knjižnice, katkad bio gladan i na kraju bez ičega završio u domu umirovljenika.

Veliki ljudi rijetko su sretni. Srećko Božičević bio je velik čovjek.
prof. dr. Željko Poljak

Srećko Božičević 1965. u špilji ispod brane Kruščice

PLANINARSKI PUTOVI

Izmijenjen početak Istarskog planinarskog puta

Zbog prenamjene većih kompleksa zemljišta u maslinike, uz suglasnost Komisije za planinarske putove HPS-a, početak Istarskog planinarskog puta premješten je početkom ove godine iz Juricanije (Umag) u naselje Crveni Vrh ponad Piranskog zaljeva. Uobičajeni pristup vozilom je iz smjera Plovanije (ili izlaz Umag s Istarskog ipsilona), cestom prema Savudriji. U naselju Medigija skreće se desno za Crveni Vrh (Monte Rosso). Novi početak IPP-a je odmah po izlasku iz starog dijela naselja Crveni Vrh, na desnom odvojku lokalne ceste za naselje Laura. Parkiranje ili okretanje autobusa moguće je 150 m dalje, na prostranom lijevom zavoju i raskrižju putova. Na početku IPP-a nalazi se višejezična obavijesna ploča, a trasa je

označena putokaznim pločama markacijom i brojčanom oznakom planinarskog puta (100).

Kontrolna točka 1 premještena je na vidikovac Sv. Petar (74 m), a tuljac s upisnom knjigom i pečatom nalazi se nasuprot odmorišta (stol, klupe). Do tiskanja novog izdanja Vodiča i dnevnika IPP-a, pečat kontrolne točke 1 Sv. Petar utiskuje se na predviđeno mjesto za KT 1 Romanija. Naravno, svim obilaznicima koji su već obisli KT1 Romanija, utisnuti pečat se priznaje.

Detaljni podaci (opisi, zemljovid, GPX zapisi i dr.) cijelog IPP-a dostupni su u Registru planinarskih putova HPS-a na web adresi info.hps.hr/putovi, a mogu se pretraživati po dionicama. Dodatna pojašnjenja mogu se dobiti na mob. 098/366-101 (povjerenik za IPP).

Vladimir Rojnić

NOVA IZDANJA

Tri nova izdanja o Paklenici

U travnju je u izdanju zagrebačke tvrtke »Astroida« iz tiska izašla panoramska karta Anića kuka sa 50-ak ucrtanih penjačkih smjerova. Karta je prava poslastica prvenstveno za penjače – obuhvaćen je cijeli Anića kuk u jednom kadru, pa se svi penjački smjerovi lako lociraju. Time je planiranje penjačkih uspona olakšano, što dopunjava uporabu detaljnijeg penjačkog vodiča. Također, označene su staze za pristup pojedinim smjerovima i rute za silazak sa Anića kuka. Na poledini karte je ilustrirani tekst o povijesti penjanja u Paklenici

i panoramska karta pristupa, pa će se ambiciozniji planinari lako navigirati prema karti žele li doći na vrh Anića kuka redovnim planinarskim putom.

Kartu je osmislio je i izradio Tomislav Nežmah. Fotografije je snimio Tomislav Marković, a smjerovi su ucrtani prema penjačkom vodiču »Paklenica« Borisa Čujića, koji je pomogao u reviziji svih ucrtanih penjačkih smjerova.

Panoramska karta Anića kuka izdana je na četiri jezika (postoji hrvatsko-engleska verzija i

njemačko-talijanska verzija). Također, karta se može nabaviti kao falcana karta u zaštitnom plastičnom omotu u dimenziji 60 x 42 cm ili kao poster dimenzije 98 x 68 cm u kartonskom tuljcu.

U ožujku je u nakladi istog izdavača izšlo i 3. dopunjeno izdanje planinarske karte NP Paklenica u mjerilu 1:25000. Nakon četiri godine (prvo izdanje tiskano je 2008. g. a drugo 2011.) karta je dopunjena novim markiranim stazama, ucrtane su poučne i biciklističke staze, razminirane planinarske staze (staze koje vode iz Like prema vršnoj zoni Velebita) i minski sumnjiva područja. Uz mnoštvo dorađenih detalja, karta je dopunjena numeracijom svake markirane staze, a ispod svakog broja staze nalazi se oznaka polja u kojem je početak puta. Tako je s unutrašnje strane korica naveden popis od 50 planinarskih staza, a za svaku stazu je izračunata satnica, pređena visinska razlika, dana težina puta od 1-5 i opisan put preko karakterističnih točaka na karti.

Karta obuhvaća područje južnog Velebita od Stapa na sjeverozapadnom dijelu do Malog i Velikog Libinja na jugoistočnom dijelu. Tako će svi planinari koji hodaju od Svetog brda, Vaganskog vrha preko Velikog i Malog Rujna do Stapa trebati samo jednu kartu.

Karta je tiskana na kvalitetnom kartografskom papiru formata 90 x 70 cm, ukoričena u plastificirane

korice i dodatno uvučena u zaštitni plastični omot. Od ove godine karta se može nabaviti i kao poster iste dimenzije u kartonskom tuljcu.

Za planinare će zanimljiva i dva postera (Anića kuk, divokoze), dimenzija 68 x 48 cm. Poster Anića kuka (bez ucrtanih smjerova) mami svojom ljepotom, a poster divokoza oduševit će sve ljubitelje prirode NP Paklenica.

Sve karta i posteri mogu se nabaviti nabaviti u HPS-u u Kozarčevoj 22, Zagreb, prodavaonicama Iglu športa, Turističkoj zajednici Starigrad-Paklenica, na recepciji NP Paklenica i na ulazima u park.

Alan Čaplar

PENJAČKI VODIČI • KARTE • POSTERI

Autor: Boris Čuić

288 stranica • Format: 12,5 x 21 cm

PAKLENICA
Penjački vodič

168 Kn

Autor: Boris Čuić

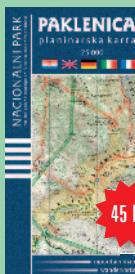

544 stranice • Format: 12,5 x 21 cm

CROATIA
Penjački vodič

210 Kn

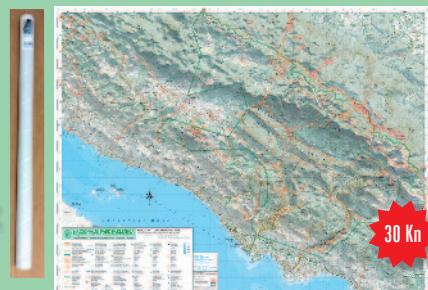
NP PAKLENICA - Planinarska karta

45 Kn

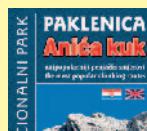
Format: 90 x 70 cm

POSTER

30 Kn

Karta u kartonskom tuljcu. Format: 90 x 70 cm

PAKLENICA Anića kuk - Panoramska karta
Naajpopularniji penjački smjerovi

POSTER u kartonskom tuljcu.

30 Kn

Format: 60 x 42 cm

PAKLENICA Anića kuk POSTER

Format: 68 x 48 cm **POSTERI u kartonskom tuljcu.** Format: 68 x 48 cm

25 Kn

Divokoze POSTER

25 Kn

Astroida
d.o.o.

www.astroida.hr
astroida@astroida.hr

HR • 10000 ZAGREB • Bribirska 37
Tel./Fax: +385 (0)1 3026-910

ŠALJEMO POUZEĆEM !

PRODAJNA MJESTA:
HPS, Iglu šport, Vrhunac, NP Paklenica

Bogate proljetne aktivnosti vodiča HPS-a

Tijekom ožujka i travnja Vodička služba HPS-a organizirala je brojne akcije, a vodiči HPS-a izveli su velik broj izleta te ture u zemlji i inozemstvu za matična planinarska društva. U ožujku su održana dva tečaja za vodiče A standarda (21. – 22. i 27. – 28. ožujka). Onaj na Omanovcu pohađalo je 28 polaznika, a izведен je pod vodstvom Nikole Šebreka, dok je tečaj na Malački, pod vodstvom Denisa Vranješa, imao 34 polaznika. U travnju je održan tečaj za vodiče na Piciju kod Zaboka, s 31 polaznikom, pod vodstvom Alana Čaplara.

U suradnji sa SPV-om Split, Komisija za vodiče HPS-a organizirala je za vodiče iz Dalmacije 14. – 15. ožujka vježbu zimskih tehnika na Blidinju, pod vodstvom Darka Mršnika. U subotu 14. ožujka održana je na Piciju proljetna vježba SPV-a Zagorje, koju je vodio Stjepan Posavec, a koja je okupila 19 sudionika. SPV Zagreb, vrlo aktivan u ožujku, izveo je dvije zimske vježbe na Medvednici, pod vodstvom Davora Banića, Eugena Zobaja i Dorijana Klasnića. Marko Dukšić i Mladen Fliss održali su za članove SPV-a Zagreb predavanja o materijalima od kojih se izrađuje planinarska odjeća i o orijentaciji, a u subotu 14. ožujka SPV Zagreb povjerio je Mladenu Flissu i izvedbu vježbe planinarske orientacije na zapadnoj Medvednici. Tzv. »Tunelski četvrtci«, zapravo vježbe svakog prvog četvrtka u mjesecu kod Tunela u Dolju, redovno se izvode i vrlo su posjećeni. SPV Zagreb u veljači je imao vježbu prve pomoći, a 28. ožujka veliku proljetnu vježbu za 30 vodiča, s posebnim osvrtom na ponavljanje znanja iz prve pomoći, zbrinjavanja unesrećenog planinara te na tehničke vještine osiguravanja vođenih osoba i osiguravanja na zahtjevnom putu.

U nedjelju 22. ožujka u planinarskom domu »Zvonimir Plevnik« na Kalvariji izveo je SPV Karlovac

Vježba prve pomoći u Zagrebu

za vodiče i vodiče pripravnike vježbu ponavljanja uzlova, demonstracije zimskih tehnika i prijave nesreće. Vježbu je vodio Darko Grba. Isti je dan na plaščanskom području, u organizaciji PD-a »Plaške glave«, održan pohod u okviru obilježavanja Dana društva i Međunarodnog dana voda, na kojem su sa svojim društvima sudjelovali brojni vodiči HPS-a te članovi SPV-a Lika, koji su događaj iskoristili i za vježbanje. Voditelj pohoda bio je predsjednik Društva i vodič Branko Šupica.

SPV Makarska održao je 27. i 28. ožujka vježbu na Snježnici. Na njoj je sudjelovao 21 član iz makarskih, dubrovačkih i mljetskih planinarskih društava, a vodili su je Željko Bockovac i Livija Puljak. U organizaciji SPV-a Rijeka, 28. ožujka izvedena je vježba orijentacije na terenima oko Kostrene. Na njoj su se okupila 23 vodiča s riječkog područja, a vodio ju je Zoran Bistričić.

Dorjan Klasnić

Orijentacijske vježbe na Piciju i na zapadnoj Medvednici

Tragom prvog izleta varaždinskih planinara

Varaždinski su planinari svoj prvi organizirani izlet poduzeli 29. veljače 1920. U spomen na taj izlet, u drugoj polovici veljače organiziraju već tradicionalan, prigodan pohod. Ove je godine pohod održan 11. put. Tijekom proteklih godina mijenjala se trasa pohoda, a posljednjih se godina kreće iz mjesta Presečnog, hoda preko izletišta Lušca, Gore, Duge Grede i Slapa te završava u Varaždinskim Toplicama u hotelu »Minerva«, točnije, u restoranu »Fortuna«. Tamo je i ove godine upriličena dodjela priznanja i prigodnih bedževa planinarama koji su u karton pohoda utisnuli pet žigova s pet pohoda. Trasa pohoda bila je duga 10,5 km, a prigodnu kartu trase pohoda izradio je član PD-a »Ravna gora« Zlatko Smerke. Organizator pohoda je PD »Ravna gora«, a pohod se izvodi u suradnji s HPD-om »Tonimir« iz Varaždinskih Toplica i Planinarskim savezom Varaždinske županije.

Ove se godine na pohodu, unatoč neumornoj kiši, okupilo 170 planinara iz devet planinarskih društava, i to iz »Ravne gore«, »MIV-a« i »Dugog vrha« iz Varaždina, »Tonimira« iz Varaždinskih Toplica, »Naftaplina« iz Zagreba, »Međimurja« iz Čakovca, »Bundeka« iz Murskog Središća, »Preloga« te »Bilogore« iz Bjelovara. Pohod je prigodnim riječima otvorio predsjednik PD-a »Ravna gora« Marijan Fabeta. Unatoč kiši, blatu, snijegu i mjestimičnom ledu, ništa nije moglo pokvariti ugodaj. Nakon četiri sata hoda svi su sudionici sretno stigli u hotel »Minerva«, gdje je uz glazbu nastavljeno veselo druženje. Za sudionike pohoda organiziran je i posjet Zavičajnom muzeju, te kupanje u hotelskom bazenu.

Jadranka Čoklica

Dobar odaziv unatoč lošem vremenu

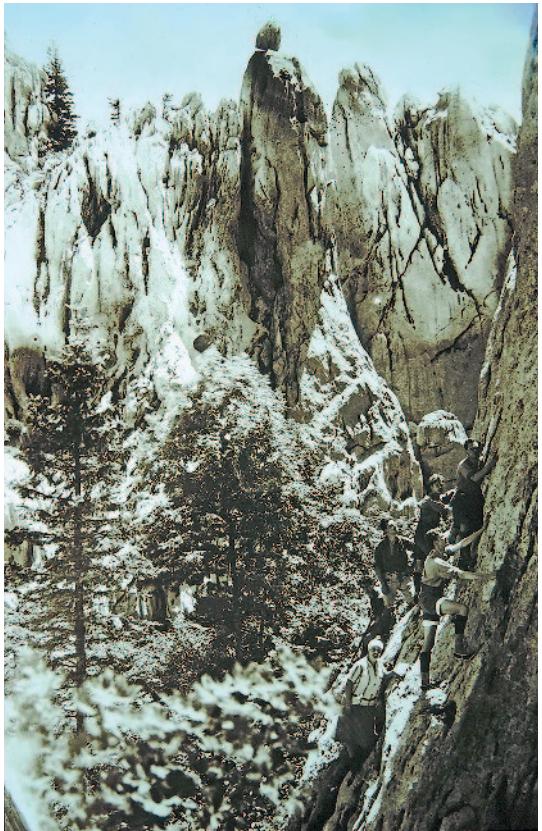
Planinarstvo u »Noći muzeja« u Samoborskom muzeju

Svake godine u »Noći muzeja« kustosi brojnih muzeja nastoje raznovrsnim programima privući što više posjetitelja. Već nekoliko godina zaredom Samoborski muzej nudi bogatu paletu sadržaja, kako za one najmlađe tako i za one starije, željne ozbiljnijih projekata, poput izložbi ili predavanja. Ove je godine, 30. siječnja od 18 do 24 sata, dok je grad Samobor prekrivala tišina hladne zimske večeri, Samoborski muzej osim toplih, zagrijanih prostorija nudio i mnogo više. Djeca su mogla uživati u prioprijeđanju »Samoborskih strašnih priča«, koje je prije više od stotinu godina vrijedno skupljao i zapisivao Samoborac Milan Lang. Hladna večer, zaleđeni prozori i svjetlost svjeća bili su idealno okruženje za takvu vrstu prioprijeđanja i zabave za najmlađe. Druga vrsta publike uživala je u planinarskom predavanju i izložbi skeniranih staklenih dijapoziptiva iz planinarskog arhiva Samoborskoga muzeja.

Ovo je već druga godina kako se u »Noći muzeja« organiziraju planinarska predavanja. Kako je odaziv publike uviјek velik, a reakcije na predavanja vrlo pozitivne, odlučili smo da postanu tradicija. Prošle je godine mlada planinarka, pustolovka i putnica Pia Peršić iz Krškog održala nadahnuto predavanje o svojem prelasku Slovenske planinarske poti u 30 dana. Ove godine ugostili smo Mateja Perkova, koji je svojim predavanjem o prošlogodišnjem usponu na Monte Rosu i Mont Blanc uspio zaustaviti vrijeme i kod mnogih od nas izazvati divljenje pustolovinom u koju se upustio sam i uspješno je okončao. Dva sata prošla začas, a oba su predavanja bila toliko zanimljiva da nam je svima bilo žao što u prekrasnim fotografijama, koje su bile podloga predavanju, te večeri više nećemo imati prilike uživati.

Predavanje Mateja Perkova u Samoborskem muzeju

Stari dijapozitiv sa snimkom Bijelih stijena

U prizemlju Muzeja publiku je čekala druga »planinarska poslastica«, izložba skeniranih dijapozi-tiva, pomno izabranih za ovu priliku. Više od tisuću staklenih dijapozi-tiva s planinarskim motivima nalazi se već dugo u arhivu Samoborskog muzeja. Pomalo zaboravljeni, prošle su godine doživjeli svoju renesansu. Shvativši kako se radi o vrlo vrijednom materijalu, dali smo ih digitalizirati. I ovom se prilikom od srca zahvaljujemo Krešimiru Treppi, koji je digitalno obradio više od tisuću dijapozi-tiva, i to sve na dobrovoljnoj osnovi! Snimljeni su između dva svjetska rata, a na njima su motivi iz hrvatskih, slovenskih, crnogorskih, makedonskih i bosanskohercegovačkih planina, zatim gradovi, utvrde, planinari, skijaši, alpinisti, karte, tlocrti, pa čak i crteži vulkana Vezuva i njegove okolice. To je divan i neprocjenjiv dokument jedne prošlosti. Iako nemamo zabilježeno porijeklo tih dijapozi-tiva (imamo tek popis za koji ne znamo tko ga je sastavio), pretpostavljamo da su u Samoborski muzej stigli iz središnjice HPD-a marom osnivača našega muzeja Ivice Sudnika, koji je za Muzej prikupio nebrojene vrijedne stvari. Zbog velike količine raspoloživog materijala, bilo je jako teško odabratи tek njih pedesetak za potrebe izložbe.

No, pred nama su godine rada pa se nadamo da će sljedeće izložbe pokazati sve bogatstvo motiva i prirodnih ljepota koje je prije stotinjak godina preneseno na stakleni medij. Za ovogodišnju izložbu, prvu po redu, odabrali smo motive iz Hrvatske, da se i ovom prilikom uvjerimo kako je zemlja u kojoj živimo prepuna ljepota i divne prirode, za koju često zbog užurbanosti vlastitih života nemamo previše vremena i pored koje prolazimo ne primjećujući je. Možda bude poticaj kome da se otputi na Dinaru ili Klek, da obide Stari grad Samobor, krene u Delnice, Sisak, Brinje ili Varaždin, popne se na Velebit, proščeće njegovim stazama i tamo otkrije ljepotu koja mu je baš nedostajala na životnome putu.

Zrinka Kušer

Održani 33. »Papučki jaglaci«

Tradicionalni »Papučki jaglaci«, planinarska priredba s međunarodnom reputacijom, i ove je godine okupila više od dvije tisuće sudionika. Prekrasan proljetni dan, okićen snježnim vrhovima Papuka, Ivačke glave i Češljakovačkog visa, ali i izletnički ciljevi Lapjak, Jankovac, Duboka i Nevoljaš, zdušno su pozivali planinare i izletnike sebi u zagrljav. Nema dvojbe, požeški planinari, kao odlični organizatori, nisu krili zadovoljstvo velikim odzivom planinara, mlađih i djece na prvi proljetni izlet u Velikoj. Radost su iskazali i sudionici »Papučkih jaglaca«, oduševivši se prelijepom planinom Papukom, ozama jaglaca, srijemuša i kukurijeka, kao i stasitim bukvama te nabujalim gorskim izvorima...

Ispred planinarskog doma »Lapjak« u Velikoj susrele su se brojne planinarske skupine iz više od pedeset društava. Bilo je tu planinara iz zagrebačkih društava, iz Varaždina, Senja, Čakovca, Karlovca, Kaštela... Došli su i planinari iz Zenice, Maglaja, Vojvodine, te učenici Osnovne škole »Antun Kanižlić« iz Požege, sa svojim učiteljima.

Mnoštvo okupljenih na 33. Papučkim jaglacima

Pozdravne riječi dobrodošlice izletnicima su uputili predsjednik HPD-a »Sokolovac« iz Požege Predrag Livak, načelnik Općine Velika Vlado Boban i župan Požeško-slavonske županije Alojz Tomašević. Na izletničke je staze sudionike uputio predsjednik Slavonskoga planinarskog saveza Otmar Tosenberger. U ranim je poslijepodnevnim satima ushićene izletnike dočekao planinarski ručak (grah sa suhim mesom i čobanac), a nakon ručka odjeknuli su Topličkom glavom glazbeni tonovi planinarske veselice, koja je trajala sve do večeri. Bili su to još jedni uspješni »Papučki jaglaci«, 33. po redu!

dr. Antun Lovrić

Skupština županske »Tikvice«

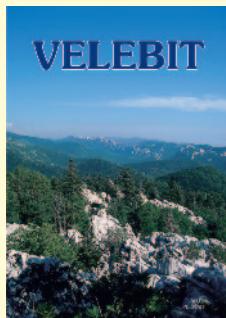
HPD »Tikvica« iz Županje održao je svoju skupštinu 1. ožujka. Financijsko izvješće i izvješća o radu Društva u 2014. podnio je tajnik Marko Mikić, a zatim je predstavljen plan rada za 2015. godinu. U protekloj su godini važno mjesto imale četiri akcije markiranja na Dilj gori, četverodnevni izlet na Velebit sa 17 planinara, uspjeli pohod Prezdanak – Čardak te planinarska izložba posvećena 140. godišnjici hrvatskog planinarstva.

Sva su izvješća prihvaćena jednoglasno. Prisjetili smo se uspona na vrhove Signalkuppe (4554 m),

Ludwigöhohe (4341 m) i Balmenhorn (4167 m) koje su 3. kolovoza 2013. izveli Marko Zorić, Berislav Tkalač, Igor i Vlado Matanović, te uspona na Tofanu di Mezzo (3244) u Dolomitima, koji je 2014. izveo Berislav Tkalač. Budući da se predsjednik »Tikvice« Ratko Zovkić povukao s dužnosti iz osobnih razloga, skupština je birala novog predsjednika za mandat od 2015. do 2017. godine. Za kandidata Vladu Matanoviću jednoglasno su glasovali svi prisutni. Matanović planinari od 1985., a bio je član HPD-a »Zagreb-Matica« i jedan od trinaest osnivača HPD-a »Tikvica«. Dužnost predsjednika Nadzornog odbora društva obnašao je od 1997. do 2001. Tečaj za markaciste završio je 2003., a vodičem društvenih izleta postao je 2004. Bio je na vrhu Dinare, Čvrsnice, Triglava, Grossglocknera, Gran Paradisa, Balmenhorna, Ludvigshöhe, Signalkuppe, Mont Blanca i Elbrusa, kao i na većini planina u Hrvatskoj. U Izvršni odbor Društva koptiran je novi član Mladen Stjepanović, sada ujedno i pročelnik Sekcije društvenih izleta.

Nakon skupštine organizirali smo, kao i uvijek, šetnju okolnim šumama. Potom je uslijedio roštilj-ručak uz svirku i pjesmu raspoloženih planinara. Dan je bio sunčan, ugodan za šetnju i druženje. Berislav Tkalač

PREKO 60% POPUSTA !!!

VELEBIT

Autor: Ante Pelivan

- fotomonografa
- bogato ilustrirana u boji
- format 30 x 21 cm
- 194 stranice
- tvrdi uvez

CJENA: 190,00 kn

PTICE

Autor: Davor Krnjeta

- format 20,5 x 12 cm
- 350 fotografija u boji
- 360 stranica
- tvrdi uvez

CJENA: 260,00 kn

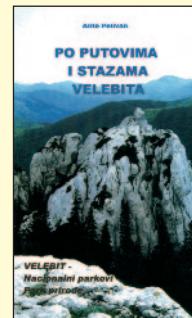
VODIČ PO PRISTUPAČNIM

ŠPILJAMA I JAMAMA U
HRVATSKOJ

Autor: Vlado Božići

- bogato ilustrirani vodič
- format 21 x 12,5 cm
- 300 stranica
- tvrdi uvez

CJENA: 210,00 kn

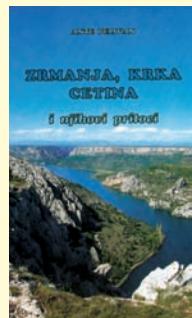

PO PUTOVIMA I STAZAMA VELEBITA

Autor: Ante Pelivan

- bogato ilustrirani vodič
- format 21 x 12,5 cm
- 240 stranica
- meki uvez

CJENA: 60,00 kn

ZMANJA, KRKA, CETINA i njihovi pritoci

Autor: Ante Pelivan

- bogato ilustrirani vodič
- format 21 x 12,5 cm
- 192 stranice
- meki uvez

CJENA: 60,00 kn

Ukupna cijena za svih 5 knjiga je **780,00 kn**

Sadašnja AKCIJSKA cijena je **290,00 kn**

Knjige se prodaju samo u kompletu, a ne pojedinačno.

(poštarnina uključena u cijenu)

EKOLOŠKI GLASNIK d.o.o.

Duga cesta III. odvojak 12, 10412 Donja Lomnica
Tel. 01/621 88 72, Fax: 01/6234-058

e-mail: ekoloski.glasnik@zg.t-com.hr
ekoloski.glasnik@gmail.com

Demonstriranje rada s užadi na općoj planinarskoj školi

Opću planinarsku školu u Međimurju završilo 44 planinara

U srijedu 8. travnja na Gradskim bazenima u Čakovcu zavšila je Opća planinarska škola koju su organizirali međimurski planinarski vodiči, članovi Stanice vodiča Varaždin, za sva međimurska planinarska društva. To je prva planinarska škola u koju su vodiči iz PD »Bundek«, PD »Prelog« i HPD »Međimurje« udružili svoje snage te za svoje članove pripremili 15-ak različitih predavanja vezanih uz planinarstvo. Škola je započela početkom godine, 9. siječnja, a sadržavala je 2-3 sata predavanja svaki tjedan te terensku nastavu vikendima. Opća planinarska škola temeljna je planinarska edukacija kojom planinari, osobito početnici, stječu dodatna znanja i iskustva koja im mogu biti od velike koristi u sigurnijem snalaženju i boravku u planinama.

Osim planinarskih vodiča, iskusnih predavača i instruktora, edukatori su bili i članovi HGSS Stanice Čakovec, a na terenskoj nastavi i vodič instruktor iz slovenskog PD-a »Lendava«, tako da su sve obavezne i propisane teme OPŠ kvalitetno pripremljene i obrađene.

Polaznici međimurske opće planinarske škole

U srijedu 8. travnja nakon uspješno položenog pismenog ispita diplome HPS-a svečano je primilo 44 planinara iz pet različitih društava: PD »Prelog«, PD »Bundek«, HPD »Međimurje«, PD »Extrem« i PK »Vertikal«. Vođeni ovim hvalevrijednim iskustvom, organizatori međimurske opće planinarske škole razmišljaju da nastave s edukativnim usavršavanjima i tako boravak u planinama za svoje planinare učine sigurnijim i kvalitetnijim.

Sonja Vršić

Prvi planinarski križni put u Brod Moravicom

U prekrasnu sunčanu subotu nakon Uskrsa, 11. travnja 2015., održan je na području Brod Moravica prvi planinarski križni put. Na inicijativu vjeroučitelja Antonia Crnkovića i Vatroslava Skendera te njihovih prijatelja Erika Šnelera, Branimira Tušeka i Sanjina Naglića osmišljena je trasa kroz šumu i uz prekrasne vidikovce iznad kanjona rijeke Kupe, duga 20 kilometara. U organizaciji pohoda sudjelovali su PD »Vršak« Brod Moravice i Župa svetog Nikole na čelu sa svećenikom Tomislavom Ravnjakom. Početak je bio u Brod Moravicom, a polazak nakon svečane mise. Postaje križnog puta bile su na planinarskim točkama - Špičastom vrhu, Medvejoj steni, vidikovcu Kavrancu i brdu Parag iznad Brod Moravica, i na drugim mjestima. Usput su posjećena i mnoga mala sela u okolini Brod Moravica, kao i crkva u Moravičkim Selima, Piljdak, kapele sv. Roka i sv. Andrije te povjesne građevine – kuća Delać i Turanj u Brod Moravicom.

Na pohodu je sudjelovalo 38 sudionika iz planinarskih društava »Skradski vrh« iz Skrade, »Špičunak« iz Lokvi, »Višnjevica« iz Ravne Gore, »Strilež« iz Crikvenice, »Škamnica« iz Brinja, kao i pojedinci iz Zagreba i Brod Moravica. Svi su trasu puta, uz odmore, prešli za sedam sati. Bilo je to lijepo druženje uz odličnu organizaciju.

Dijana Arbanas

Planinari u Zavrhu

HRVATSKI PLANINARSKI SAVEZ
HPD »JAPETIĆ«, SAMOBOR

POHOD TRAGOM PRVOG IZLETA HRVATSKOG PLANINARSKOG DRUŠTVA

po Samoborskom gorju 1875.

Rude - Veliki dol - Oštrc - Plešivica
17. svibnja 2015.

Povodom 140. obljetnice hrvatskog planinarstva
Početak pohoda: u 9 h u Rudama – Informacije: www.hps.hr i www.hpd-japetic.hr

KALENDAR AKCIJA

10. 5.	15. susreti planinara Hrvatskog zagorja Cesargrad HPD Cesargrad, Klanjec	31. 5.	Pohod zapadnom Medvednicom Zapadna Medvednica: Dragulinec - Ponikve - slap Sopot - Dragulinec PD Vrapče, Zagreb
10. 5.	40. memorijal Andrije Petrića PD Opatija, Opatija	6. 6.	Tradicionalni pohod na Dinaru Dinara Hrvatski planinarski savez i SPV Šibenik, Šibenik
17. 5.	Pohod Tragom prvog izleta HPD-a po Samoborskom gorju Samoborsko gorje: Rude - Veliki dol - Oštrc - Plešivica Hrvatski planinarski savez i HPD Japetić, Samobor	6. 6.	2. Mosor Film Festival Mosor, livada pod pl. domom Umberto Girometta HPD Mosor, Split
23. 5.	Dani HPD-a Platak Kornati HPD Platak, Rijeka	7. 6.	Dan planinara MIV-a i 58. slet planinara ZPP-a Lepoglava HPD MIV, Varaždin
23. - 24. 5.	Dani planinara Dalmacije 2015. Baška Voda, Greben (Greben - Topići - Pakline - Nevistina stina - Greben, Greben - Topići - Bast - Smokvina - Zavod - Greben) HPD Sveti Ilijia, Baška Voda	7. 6.	Virovitički susret planinara Virovitička Bilogora HPD Papuk, Virovitica
23. 5.	Dani planinara Ličko-senjske županije Otočac PD Gromovača, Otočac	7. 6.	3. memorijalni pohod Andelko Ivančić na Veliku Višnjevicu Lovačka kuća Za jasen - Lokanda - Velika Višnjevica - lovačka kuća Za jasen PD Višnjevica, Ravna Gora
24. 5.	Pohod zabočkim krajem okolica Zaboka PD Zagorske steze, Zabok	7. 6.	Pinklec na pleča, planinarski pohod od Svetе Nedelje do Okića Samoborsko gorje PD Pinklec, Sveta Nedelja
24. 5.	Dan HPD-a Belegrad, Ljetni susret planinara na Belegradu Ivanščica: pl. kuća Belegrad HPD Belegrad, Belec	13. 6.	Proletjni pohod na Žumberak Sošice - Sveta Gera - pl. dom Boris Farkaš, Sekulići PŠK Trešnjevka-Monter, Zagreb
24. 5.	Susret planinara pjesnika i slikara na Sovskom jezeru Dilj gora, Sovsko jezero HPD Sokolovac, Požega	13. 6.	Šojka trek/trail Samoborsko gorje HPD Japetić, Samobor
24. 5.	Dan PK Scout Samobor Samoborsko gorje: Scoutski planinarski put PK Scout, Samobor	14. 6.	Pohod po Goranskom planinarskom putu Gorski kotar HPD Zagreb-Matica, Zagreb
24. 5.	26. pohod Pješačenjem do zdravlja u Crikvenici Selce - uz obalu - Novi - starom vinodolskom stazom - Selce PD Strilež, Crikvenica	14. 6.	Dan HPD-a Lipa Medvednica: Sesvete - pl. dom Lipa, Rog HPD Lipa, Sesvete
30. 5.	Mladi keramičari - edukativna radionica, izložba izviđača i planinara Ivanščica, pl. kuća Majer HPD Oštrc, Zlatar	14. 6.	Ljetni pohod obilaznicom »Cvjetne staze Ravnom gorom« - u potrazi za ljiljanom zlatanom Ravna gora PD Ravna gora, Varaždin
30. 5.	Dan PD-a Mališčak Papuk: Velika - Nevoljaš PD Mališčak, Velika	14. 6.	Dan HPD-a Milengrad, pohod Lujčekovom stazom Ivanščica, pl. dom Lujčekova hiža na Pokojcu HPD Milengrad, Budinščina
31. 5.	Memorijalni pohod na Korenski vrh Kuća PU Panos Kuterevo - Korenski vrh PU Panos, Kuterevo	20. - 22. 6.	Dani hrvatskih planinara Mosor Hrvatski planinarski savez i HPD Mosor, Split

Hrvatski planinarski savez i HPD »Mosor« Split

Dani hrvatskih planinara

Mosor 20. - 22. lipnja 2015.

Središnje mjesto događanja:

Planinarski dom Umberto Girometta, Ljuvač

Subota:

8 - 10 h	okupljanje planinara u Sitnu Gornjem
11 h	polazak od planinarskog doma na vođene ture po Mosoru
16 h	zajednički ručak
18 h	svečano otvaranje
20 h	planinarska noć

Nedjelja:

7 - 8 h	polasci na organizirane planinarske ture uz vodstvo vodiča
16 - 19 h	radionice (ljekovito bilje, tirolska priječnica i dr.)
20 h	planinarska noć

Ponedjeljak:

12 h	predstavljanje domaćina Dana hrvatskih planinara 2016. (PD »Psunj« Pakrac) i zatvaranje

INFO

www.hps.hr

www.hpd-mosor.hr

ZA NEZABORAVNE TRENUKE

PROXES 3/4/5/6

Spavaonica s odstranjivom pregradom

Za veći komfor i bolju zaštitu, pod i krov su spojeni cijelom dužinom šatora.

VIŠE FERRINO PROIZVODA PRONAĐITE NA **[iglusport.hr](#)**